

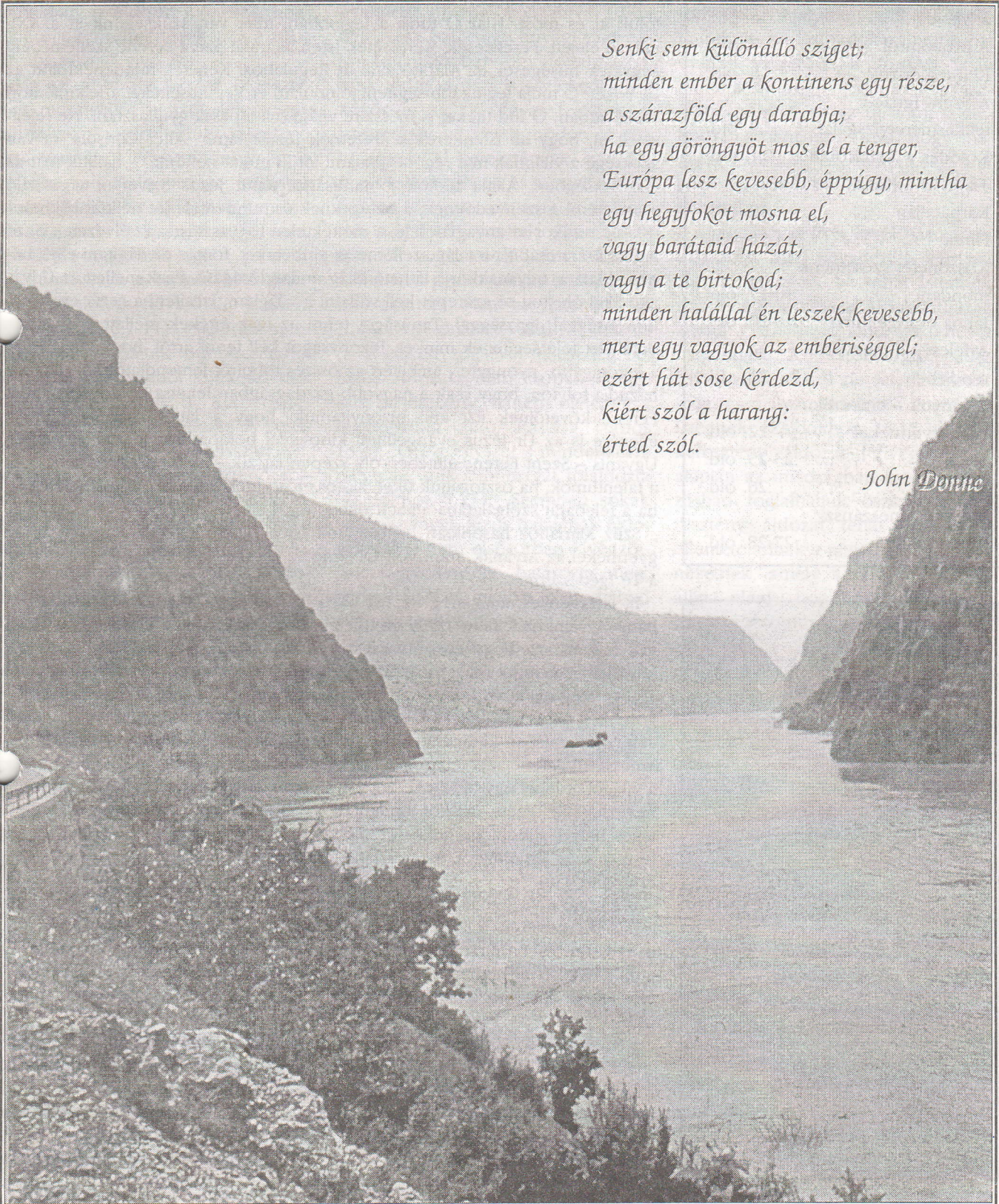
Új Hajtás

A KÁRPÁTALJAI RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZ LAPJA

2001. VI. évfolyam, 6.szám

*Senki sem különálló sziget;
minden ember a kontinens egy része,
a szárazföld egy darabja;
ha egy göröngyöt mos el a tenger,
Európa lesz kevesebb, éppúgy, mintha
egy hegyfokot mosna el,
vagy barátaid házát,
vagy a te birtokod;
minden halállal én leszek kevesebb,
mert egy vagyok az emberiséggel;
ezért hát sose kérdezd,
kiért szól a harang:
érted szól.*

John Donne

A TARTALOMBÓL:

Mit vár Kárpátalja a ferencesektől?	2. old.
Mit jelent áldozatot hozni?	3. old.
Imaoldal	4. old.
Taize-találkozó	5. old.
A háború a szegénység anyja	6. old.
A bizalomról	7. old.
Kell-e áldozni?	8. old.
A Szent Ignác-i lelkiismeretvizsgálat	9. old.
Kötődés a Szülőföldre	11. old.
Tíz éves a Házasság Hétvége Kárpátalján	12. old.
Hírek	14-15. old.
Köszönetet szeretnénk mondani	16-17. old.
János evangéliuma	18-20. old.
A feleség a megváltás rendjében	21. old.
Cigányok – emberek – Isten gyermekei	22. old.
Mese	23-25. old.
Humor	26. old.
Velence reneszánsz festészete II.	27-28. old.

Új Hajtás

A Kárpátaljai Római Katolikus Egyház lapja

Szerkesztőbizottság:

Majnek Antal (elnök), Megyesi László (főszerkesztő), Németh Imre ofm., Pápai Zsuzsanna, Popovicsné Palóty Márta, Riskó Marianna (szerkesztők).

Tördelőszerkesztő:

Popovics Pál

Olvasószerkesztő:

Barkáts Alice

A szerkesztőség címe:

89600. Munkács, Munkácsy M. u. 19.

Engedélyszám:

3r 199

Készült:

a Grafika nyomdájában,
Ungváron

Mit vár Kárpátalja a ferencesektől?

Október 3-án Nagyszőlősen, 4-én pedig Szerednyén ünnepelték a ferencesek Szent Ferenc boldog halálát.

Kárpátalján 9 ferences pap szolgál (papjaink 36%-a). Emellett van még 3 ferences nővér és több világi (harmadik) rendi családban élő hívő, Szent Ferenc követője.

Azt hiszem, a címben feltettnél fontosabb kérdés az, hogy Jézus mit vár ma tőlük itt és most. Hisz Ő tudja a legjobban, mire van szükségünk itt a XXI. század elején. Ferencesek! Keressétek Isten akaratát Szent Ferenc szellemében! Legyetek hűségesek az Alapító által írt Regulához! Kérjétek mindenekelőtt az Úr lelkét, Ő tudja leginkább segíteni jóindulatú erőfeszítéseiket a lelkipásztori szolgálatban, Ő tud titeket is messzire világító lámpássá gyullasztani. Ne felejtsetek el, hogy az Istenkeresők szeretnék Jézust látni: „Alter Christus“-ra van szüksége a világnak már régóta: „Valami jót ki mutat nekünk?“ - halljuk már az Ószövetségben. Általa tudtok jó tanúságot tenni Jézus Szívének vigasztaló szeretetéről a szenvedőknek, a betegeknek és mindenféle jót nélkülözőknek.

Most, amikor az anyagiak felé, a mértéktelen fogyasztásra, az élvezetek önző hajszolására csábítja a világ szelleme az embereket, fontos rávilágítani ezek bűnös oldalára, ugyanakkor a látható világ mulandóságára. Ezek mellett az Üdvözítő által óhajtott só szerepét kell vállalni a világban, ízesíteni a tiszta evangéliumi jószaggal, igazsággal. Tanúságot tenni az igaz értékek mellett, melyek örök élet felé segítenek minket. Bizonyosságot kell tenni arról, hogy rátaláltatok a legdrágább „gyöngyre“, amelyért az összes többiről lemondhatok. A világ azt hazudja folyton, hogy csak a nagyobb gazdagságban lehetsz boldogabb. Szent Ferenc követőinek azt kell bizonyítaniuk, hogy a látszólagos szegénység ellenére is az Úr Jézus evangéliumi kincseivel boldogulhat igazán az ember! Ugyanis – Szent Ferenc életében oly szépen látszik – akkor szaporodnak ezek a talentumok, ha osztogatjuk őket, akkor erősödnek bennünk a jó képességek, ha a felebarát szolgálatába állítjuk őket.

Szűz Máriához hasonlóan hallgassátok Isten Igéjét; legyetek oly szófogadó gyermekei az Atyának, mint volt Ő: „Íme az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a Te Igéd szerint!“

Itt is érvényes, amit még VI. Pál pápa írt a Madridi Nagykapitálnak 1973-ban: „Az emberek nem azt kérik tőletek, hogy összhangba kerüljétek a világgal, hanem azt, hogy megmutassátok életetek magasatos mivoltát, hogy azt látva lelkiismeretük megszólaljon, és keresni kezdjék az eljövendő várost (Zsid 13,14). Még ma is azt keresik az emberek, ami abszolút, ami túllép ezen a világon; még ma is oda lehet vezetni őket Istenhez minden teremtett valóság által, amely Krisztusban kiengesztelődött Istennel (Kol 1,19k), és amely Istentől beszél. Szent Ferenc adta lelkiiségeknek ezt a jellemző vonást: megmutatni, hogy a világot át lehet úgy alakítani, hogy a munkát kegyelemnek, a halált nővérek nevezhessük. Ezért, amikor hirdetitek az evangéliumot, biztosítsatok különleges helyet a Boldogságoknak, amelyek nyomán a szegénység gazdagsággá lesz, a sírás örömmé, a megaláztatás megbecsüléssé (Lk 6,20-23); (AAS LXV (1973) p. 356).“

Sokat vár a világ tőletek? Igen - Jézust! Mint minden kereszténytől. Csakhogy a „kisebb testvérek“ a lábát is mosó alázatos Jézus példájára az utolsó helyeken is szívesen és örömmel dolgoznak - figyelmeztetve erre mindannyiunkat! Ő tanít a testvéri figyelmeztetésnek is erre a sajátos módjára: „Úgy világítsa a ti életetek az emberek előtt, hogy látván jó cselekedeteiteket, bűnbánatra induljanak.

Kérjük most az Urat, Szent Ferenc ünnepén áldjon meg benneteket! Mi pedig „hálát adunk Istennek mindnyájatokért mindenkor, amikor megemlékezünk rólatok imádságainkban. Szüntelenül gondolunk Istenünk és Atyánk előtt a mi Urunkban, Jézus Krisztusban való hitetek gyümölcseire, fáradozó szereteteikre és türelmes reménységetekre. (1Tessz 1,2-4)“

Majnek Antal

Mit jelent áldozatot hozni?

Hogyan fejezzük ki Istenhez való tartozásunkat? A bibliai időkben a válasz így hangzott: áldozat bemutatásával. Mivel ez a nyelv számunkra már alig ismert és használható, fontos utánanéznünk, mit is jelent valójában az áldozat kifejezés, hogy elkerüljük a félreértéseket és a zsákutcába vezető vitákat.

Ma az „áldozatot hozni“ kifejezésnek moralizáló, negatív jelentéstartalma van. Körülbelüli jelentése: „kötelességből véghezvinni valamit, amihez valójában semmi kedvünk nincs.“ Abban az időben a bemutatott áldozat az istenségnek szánt ajándék volt. Aratás idején, például, a földművesek a termés első zsengejét ajánlották fel a hála jeleként (Zseléz 26,1-11). Hasonló ajándékokkal próbálták bűnbocsánatot nyerni a közösségből kirekesztettek számára, valamint a kiközösítés megszűnte után ez jelezte a társadalmi keretek közé való visszatérést. A láthatatlan Istennek történő fölajánlást általában azzal fejezték ki, hogy a szent helyre hozott adományt rábízták a papra, aki elégette. Ez bizonyította a tényt, hogy a szóban forgó tárgy a szent tűzben átlényegült, és istenivé vált: ahogyan az ég felé szálló füst is azt jelezte. Más okai és módozatai is voltak az áldozat fölajánlásának, de lényegében mindig Istennek szánt ajándékról volt szó. Izraelben ez az esemény mindig nagy örömet jelentett, véletlenül sem szomorúságot (Zsoltárok 66,13-15). Mi is, amikor ajándékot adunk valakinek, aki különösen kedves számunkra, sem az árát, sem a kényelmetlenségeket nem tekintjük, csak azt az örömet tartjuk szem előtt, amit majd ő érezhet. Isten népe számára ugyanígy, az áldozathozatal Istenhez való tartozását fejezte ki, szeretetét az iránt, aki Szövetségébe hívta. Az is igaz, hogy a Bibliában sok helyen találkozunk az áldozatbemutatás kritikájával is a próféták könyveiben. „Hűséges szeretetre, nem áldozatra vágyom (Ozeás 6,6; Ámosz 4,4-5; Izajás 1,11-

17; Zsoltárok 51,16-17).“ A kritika elsősorban nem az áldozat ellen irányult, hanem a képmutató, szemfényvesztő magatartás ellen, amely a rítus végrehajtására helyezte a hangsúlyt. Elmondhatjuk tehát, hogy a gyakorlat jelképes volt, mivel Istennek nincs szüksége anyagi tárgyakra. Legtalálóbban úgy fogalmazhatunk, hogy a rituális cselekedetek a közösség utáni vágyat fejezték ki Istennel, és közvetett módon az emberekkel. A keresztények számára Jézus teljességében és kézzelfogható módon kifejezte azt, amit az áldozatok csupán fölvázoltak. Egész élete ajándék volt mások számára, hogy átültesse a gyakorlatba Atyjának szerető akaratát. Élete az „Istenért“, és „másokért“ önként vállalt, fájdalmas halál elszenvedésével teljesedett be. Jézus áldozata nem csupán liturgikus cselekmény, hanem életének a legvégsőig való átadása (János 13,1): „Ő ezt egyszer s mindenkorra megtette, mikor önmagát fölládozta (Zsidókhöz 7,27).“ Szemben sokak véleményével, Jézus halálának áldozati voltát nem elsősorban kivégzőinek kegyetlensége határozta meg, hanem sokkal inkább saját szabad akarata, mellyel önmagát adta másokért, hogy betöltsse Isten terveit – így közvetítse az élet teljességét felénk (Zsidókhöz 10,1-10).

Hogyan válhat életünk áldozattá?

A rómaiakhoz írott levelében Pál apostol így biztatja a híveket: „Szánjátok oda testeteket az élő, szent Istennek tetsző áldozatul (Rómaiakhoz 12,1).“ Krisztus nyomában haladva arra kaptunk meghívást, hogy a világban töltött mindennapjainkat (ezt jelenti a „test“ szó ebben az összefüggésben) áldozatként ajánljuk fel Istennek, ezzel fejezve ki vele való közösségünket. Mit jelent ez valójában?

Fontos kiemelnünk, hogy az apostol nem egy követendő szabálylistát

állít elénk. Egyszerűen azt mondja, hogy ne utánozzátok a divatot, a körtöttek élő társadalom értékrendjét, hanem próbáljátok meg Isten akaratát cselekedni minden időben, mert ez a jó (Rómaiakhoz 12,2). Ő tudja, hogy életünket csak akkor adhatjuk át, ha szabadok vagyunk, ha önként választjuk a szeretet útját. Távól attól, hogy börtönbe kényszerítsen minket, ez az út a mi találékonyságunkra épül, arra, hogy magunk fedezzük fel, miként legyünk jelen mások számára minden egyes helyzetben.

A zsidókhöz írott levél hasonlóan válaszolja meg ugyanezt a kérdést: „Átala mutassuk be tehát Istennek mindenkor a dicséret'áldozatát, azaz ajkunk gyümölcsét, amely az ő nevével magasztalja. A jótékonyságról pedig és az adakozásról ne feledkezzetek meg, mert ilyen áldozatok tetszenek Istennek (Zsidókhöz 13,15-16).“ A keresztény áldozat lényegét ezek alapján az imádságban és az osztozásban foglalhatjuk össze. A keresztény áldozat tehát éppen az ellentéte annak a negatív, moralizáló nézetnek, amely a szenvedést úgy állítja elénk, hogy az minél kellemetlenebb, annál kedvesebb Isten előtt. Az áldozat nem valami lehanyagoló kötelesség, amely ellene mond szívünk természetes szándékainak. Sőt, ellenkezőleg, hálaadás Istennek minden kegyelméért és áldásáért, melyet ránk áraszt. Öröm jellemzi, az imádság öröme, az osztozás öröme másokkal mindabban, amit mi kaptunk. Pál apostol így írja: „Isten a jókedvű adakozót szereti, és van elég hatalma, hogy minden kegyelmét bőven áraszsa rátok, hogy mindig, mindennel, teljesen el legyetek látva (2Korintusiakhoz 9,7-8).“

Áldozattá tenni életünket ezt jelenti: átadni, amink van, bízva abban, hogy mennyei Atyánk tudja, mire van szükségünk (vö. Máté 6,32), ezért nem kell földi kincseket felhalmoznunk. Azt jelenti, hogy szabadon részesülhetünk az örömben minden egyes új napon.

„Mester, Mester, elveszünk!” Ő felkelt, parancsolt a szélnek és a háborgó víznek. Minden elcsöndesedett és elnyugodott. /Lk 8.24/

Halálos veszedelemből mentetted ki a tanítványaidat. Körülöttünk is tombolnak a hitetlenség és gonoszság orkánjai. Te tudsz nekik parancsolni...

Krisztus, a világ minden hatalmának Ura, könyörülj rajtunk!

Reményik Sándor

A legszebb szó a világon

/részlet/

Testvér, testvérem:

Ez a legszebb szó a világon.

Mikor így szólhatok valakibe.

S nem lapos, hűvös szóval: barátom –

Az nekem békességem s boldogságom.

Testvér, testvérem:

Ez a legszebb szó a világon.

Harmat a réten,

Illat a virágon,

Barackvirágszín sejtelem a tájon.

Hogy fakad még rügy minden száraz ágon.

Testvériség:

Nincs szebb szó a világon.

A szabadság s az egyenlőség álma

Elbukott sodró időn, ezer gáton,

A bebizonyult lehetetlenségen

S a vérrel mocskolt, örült akaráson.

A forradalom örökségeképpen

A Háromságból lobogó fehéren

Egyedül a testvériség maradt

Omló világok romjai alatt.

Testvériség:

Nincs szebb szó a világon.

S én binni, hinni vágyom,

Én minden széllel szemben hinni vágyom:

Ez az álom nem csalóka álom.

Rend-társ, polgártárs, elvtárs, bonfitárs:

Eltűnnek mind e szólamok

És elvesznek a mélyben,

Parttalan semmiségben.

S egy szó zeng majd csak a világ fölött

Örök Üdvözlégyképpen:

Testvér, testvérem.-

Nagy és irgalmas Isten, atyáink Istene!

A béke és az élet ura, mindenek Atyja!

A te gondolatod a béke és nem a pusztulás;

elítéled a háborút, és megtorlod az erőszakosok gőgjét.

Elküldted Fiadat, Jézust, hogy hirdesse a békét

a közelieknek és távoliaknak, hogy egyek legyenek az emberek

minden fajból, minden nemzetségből.

Hallgasd meg fiaid egybehangzó kiáltozását,

az emberiség zokogó könyörgését:

sohase legyen többé háború, ne legyen többé,

mert jóvátehetetlen kaland, amelyből nincs visszaút,

a gyász és az erőszak ördögi köre!

Egyesülve Szűz Máriával, Jézus Anyjával,

még tovább kérlelünk:

beszélj a felelősöknek a szívére a népek sorsáért!

Állítsák le a megtorlás és a bosszú logikáját:

Szentlelked sugalljon új megoldásokat

a nagylelkű és minden tiszteletet megérdemlő várakozásra:

ezekkel sokkal többre lehet menni,

mint a háború elsietett döntéseivel.

A béke napjaival ajándékozd meg korunkat!

Soha többé háborút!

II. János Pál

Fel fog robbanni a világ, ha nem tanul meg szeretni. A gondolkodó Föld jövője szorosan összefügg azzal, hogy a gyűlölet erői átváltoznak-e a szeretet erőivé.

Teilhard de Chardin

Két szeretet épít fel két államot. A földit az önszeretet építi, egészen az Isten megvetéséig. A mennyei államot az Isten iránti szeretet építi, egészen önmagunk megvetéséig.

Szent Ágoston

Ahogy nővekszik körülöttünk a jövőért való szorongás, úgy nővekszik bennünk a gyermeki bizalom Máriában: ő jó, és jó anyja a Földnek.

Szent-Gály Kata

Taize-találkozó – Budapest

Kedves Fiatalok!

Idén december végén rendezik meg Budapesten a fiatalok XXII. taize-találkozóját, melynek mottója A bizalom zárandokútja lett. Tőlünk, Kárpátaljáról is várnak fiatalokat erre a találkozóra. Erre való felkészülésként a kárpátaljai szervezők előtalálkozókat tartottak és tartanak idehaza, melyekről idejében értesítenek titeket.

Mi úgy döntöttünk, hogy lapunkkal is segítségükre és segíségekre leszünk ebben, ezért néhány fontos és hasznos írást szeretnénk veletek megosztani.

Jó felkészülést tehát!

A kihívás: továbbra is együtt maradni.

Blanckenstein Miklós, a pasztorációs munkában tevékenyen részt vevő budapesti plébános beszél a találkozóval kapcsolatos reményeiről.

Hogyan ismerte meg Taizét?

Először a Mátyás-templom plébánosától hallottam Taizéről, 1967-ben. Abban az időben Magyarországon üldözték a keresztény közösségeket. Nagy hatást tett rám annak tudata, hogy Franciaországban létezik egy közösség, amely új utakat keres. Aztán magam is ellátogathattam Taizébe, majd jött a pécsi találkozó, amit mi szerveztünk 1989-ben. Gyalogosan zárandokoltam oda, 120 fiatallal. A találkozó azért is volt fontos esemény, mert akkor jelent meg az Igen első száma. Tisztában voltunk azzal, hogy történelmi pillanatokot élünk.

Tehát a barátság a Közösséggel régi keletű. Nekünk, magyaroknak, Taize – kicsit dióhéjba zárva – mindazt jelentette, ami Nyugaton történt. Abban az időben nálunk sok minden a „föld alatt” zajlott. Erőt és kitartást adott az a biztos tudat, hogy vannak emberek, akik támogatnak minket, gondolnak ránk. Fontosak voltak számunkra Taize pusztá létezése, a testvérek és az onnan érkező fiatalok látogatásai, és az, hogy meghallgattak bennünket.

Mit gondol az elmúlt tíz év változásairól?

A politikai változások nem hoztak

automatikus változást a keresztények életében. Nem változtatták meg a keresztények elkötelezettségét. Az elmúlt évtizedben nagy lelkesedéssel építettük újra az Egyház struktúráját és intézményeit. Sok keresztény iskolánk van, sőt egyetemünk is. Megvan a struktúra, de ugyanakkor meg kell kérdezzük önmagunktól: ezek az új intézmények valóban az Egyház megújulását szolgálják? Az egyik legégetőbb gond az, hogy azok a papok, akik eddig a pasztorációban dolgoztak, most gyakorlatilag nem érhetők el, nincs idejük az emberekre, a fiatalokkal való személyes kapcsolatokra. A végsőkéig túlterheltek.

És van egy kétirányú mozgás is: amíg a népegyház kihalóban van, addig a közösségi élet új formái születnek. Az országban sok-sok élősziget virágzik. Az én meglátásom szerint ez pozitívum. Ami viszont hángsúlyozandó: az új közösségeknek nem szabad elzárkózniuk a régi egyház-községektől, hanem jelenlétükkel erősíteniük kell őket.

Ebben az új helyzetben milyen kihívások érik a keresztényeket?

Együtt maradni. Ahogy a kommunizmus alatt, az új helyzet új kihívása is: együtt maradni, és megélni Isten Országát. Bizonyos szempontból ezért nem látok nagy különbséget a jelenlegi és a kommunizmusbeli helyzet között. Míg akkor együtt kellett maradnunk a diktatúra miatt, most egy szekularizálódott társadalomban kell ugyanezt tennünk. De természetes, hogy a jelenlegi helyzetben sok új lehetőség adódik. Meg kell tanulnunk élni ezekkel, hogy eszközök lehessenek céljaink elérésében. Nem szabad az elsődleges dolgokat összekeverni a kevésbé fontosakkal, tudnunk kell, mi szükséges a hitünkhöz és mi nem; mi a célunk, és mi az, ami csak eszköz.

Mit remél a találkozótól?

Úgy gondolom, a találkozó a célját egyszerű megvalósulásában hordozza: együtt lenni Istennel, és ezt megosztani másokkal.

Nem szükséges látványos dolgokat

vagy nagy eredményeket keresni, még akkor sem, ha tudjuk, hogy lesznek gyümölcsei ezeknek a napoknak. Azt hiszem, egyszerűen csak nagyon jó lesz együtt lenni. A kelet-európai országok szeretnének az Európai Közösséghez csatlakozni, de a többiekkel nem nagyon törődnek. Mintha versenyeznék. És az is az érzésünk, hogy egy kicsit elégünk van már egymásból, hiszen állandóan arra kényszerítettek minket, hogy együtt csináljunk mindent. Ez a találkozó arra is jó lehetőséget nyújt, hogy nem kell állandóan nyugat felé tekintgetnünk, mert Európa már közöttünk van. Meg kellene próbálni a másikkal beszélgetni, eszméket cserélni, együtt gondolkodni.

Hogyan látja a fiatalok közti kapcsolatot?

Ami alapvető, hogy olyan emberek legyenek közöttük, akik át szeretnének adni valamit nekik. A nehéz időkben sok keresztény az üldöztetés és a börtönbüntetés ellenére is megmaradt hitében. A múlt, amit hősiestettek kísérnek, ma már olyan, mint egy múzeum. De ha a fiatalok azt látják, hogy akik mindezt megélték, vidámak és életük követendő példa, akkor amit átadnak, az jóval több, mint egy történelemlékönyv. Életük és minden cselekedetük konkrétummá válik, és érthető lesz a fiatalok számára.

Budapest hogyan lehet a Keletet és Nyugatot összekötő híd?

Akkor mondhatjuk, hogy Magyarország a híd szerepét tölti be, ha a magyarok maguk elfogadják ezt a szerepet. Történelmünkéből és nyelvünkéből fakadóan kicsit egyedül érezzük magunkat. Gyakran voltunk a Nyugat bástyája itt, a Kárpát-medencében. Nemegyszer keletről támadták meg országunkat, és ahelyett, hogy a híd szerepét játszottuk volna, ránk kényszerítették a Nyugat védelmét a Kelet támadásaival szemben. Meg kell változtatnunk hozzáállásunkat. Akkor mondhatjuk, hogy „híddá” válik Budapest, ha a részt vevő magyar fiatalok maguk válnak „hídverőkké”.

„A háború a szegénység anyja“

Pápa urunk szavára sajnos kevés politikai figyel. A háború nem fog megoldást hozni, hanem csak tovább mérgeíti a helyzetet. A Szentatya hatalmas erővel szólal fel azért, hogy Amerika ne hagyja, hogy a gyűlölet kísértésébe essen. Folyamatosan ismétli a békére való felhívást.

Szavai „prófétai dimenzióval“ telítődtek, amikor elítélte a terrorcselekedeteket, de elutasította a szent háború gondolatát is. Néhányan azzal vádolták meg a pápát, hogy lavírozik. Egyfelől elítéli a terrorizmust és meggyászolja az ártatlanul meggyilkolt embertömegeket, másfelől viszont elítéli és elutasítja az erőszakos igazságszolgáltatást. Pedig ez nem igaz. Jelenleg nagy feszültség van a világban, és nagy az esély arra, hogy a kultúrák és a vallások egymás megsemmisítésére induljanak.

A püspöki szinódusi ülésére Rómába érkezett Anthony Theodore Lobo, Iszlámabád-Rawalpindi püspöke, aki a szomszédos Afganisztán elleni amerikai légitámadásokkal kapcsolatban elmondta: „Nem vallásháborúról van szó. Ma sokkal inkább, mint valaha, arra van szükség, hogy keressük a párbeszédet a vallások között, és kutasuk azoknak az igazságtalanságoknak az okait, amelyek az erőszakot és a terrorizmust szítják.“

A válsághelyzetekben a legfontosabb értékek háttérbe szorulnak. Ennek ellenére az iszlám misztikus szufi áramlatával, amely elég közel van a kereszténységhez, még lehet párbeszédet kezdeni. Sajnos, ma egy más típusú retorika uralkodik. Ezért mindent meg kell tenni a vallásközi párbeszéd folytatásáért, hogy virágozhassanak azok az értékek, amelyek gazdagítják mind a két vallást. Sokat kell tenni az oktatás terén is.

Arra a közbevetésre, milyen hatással van a világ szegényeire, amikor hallják, hogy bin Laden szent háborúra szólítja fel őket, Lobo püspök azt válaszolta: „Ha az embereket meghagyjuk a tudatlanságban, akkor nem képesek tárgyilagos ítéletre. Bármit elhisznek, amit mondanak nekik. Ezért jelent kihívást az oktatás.“

Lobo püspök határozottan állítja: „Az emberek nem akarnak háborút, amely csak pusztítást és gyászt okoz. Továbbra is hiszek az ima erejében és Istennek abban a képességében, hogy a rosszat is jóra fordítja.“

A főpásztor visszatért Pakisztánba, hogy a súlyos helyzetben a fundamentalista muzulmánok bosszújától tartó hívei körében lehessen.

Egy tragikus konfliktus elkerülése érdekében II. János Pál a bosszú veszélyére hívja fel a figyelmünket. Az embernek fontos, hogy ezekben a nehéz időkben úgy tekintse életét, mint a kegyelem forrását. Szükség van arra, hogy a jó érdekében a vallásos világ is mozgolódni kezdjen.

Néhányan talán azt remélték, hogy II. János Pál megáldja a fegyvereket, és szent háborúra hívja fel a világot az iszlám ellen. A pápa a Szent Bertalan-éjszaka megismétlését sem követeli a keresztény világtól, hanem litéli az erőszakot, és meggyőződéssel hirdeti, hogy az erőszak erőszakot szül.

A közvélemény azt mutatja, hogy az emberek teljesen más szemszögből látják a jelenlegi helyzetet. Az igazságszolgáltatáson felcsigázott tömeg bosszúért kiált. Vérért vérrrel kell válaszolni, meg kell büntetni azokat a személyeket és államokat, akik megszervezték ezeket az eseményeket, és akik ezek háttérében állnak.

Pápa urunk békére felszólító üzenete és a Bush-kormány politikája teljesen ellentmond egymásnak. A dialógus azonban nem helyettesítheti a háborút, hiszen a háborús konfliktusok elmélyítik a problémákat, növelik a fanatizmus elterjedését, és szegénységet szülnék.

Theodore McCarrick bíboros arra buzdította a washingtoni főegyházmege híveit, hogy hetente egy napon böjtöljenek, mindaddig, amíg véget nem ér az afganisztáni konfliktus. A bíboros a Szent Máté-székesegyházban bemutatott szentmisén tette ezt a felhívást, hogy a böjtnap méltó tiszteletadás lenne a szeptember 11-ei terrortámadás áldozatainak. „Minden katolikus hívőt arra szólítok fel a washingtoni főegyházmegejében, hogy hetente legalább egyszer böjtöljön, az egyházi szokásnak megfelelően, és addig folytassa az önmehtagadás és vezeklés jámborsági gyakorlatát, amíg véget nem ér a háború.“

Jean-Louis Tauran érsek, a vatikáni államközi kapcsolatok titkára szerint az amerikai légitámadás megengedett a jogos önvédelem törvénye alapján, de elutasítja az erőszak logikáját, amely mindig nagy veszélyt jelent az

emberiség számára. A szeptember 11-ei barbár cselekedetekre adott válasz ne legyen bosszúállás, hanem igazságtétel, válaszként az elszenvedett súlyos igazságtalanságra. Az amerikai beavatkozás ne legyen a gyűlölet megnyilvánulása. Csak azután lehet az erő eszközéhez folyamodni, ha előzőleg már kimerítettek minden politikai, diplomáciai és pénzügyi lehetőséget. Az Öböl-háború idején előbb a katonai beavatkozást választották, és csak azután kezdtek el tárgyalni. Jelen esetben viszont először alaposan áttekintették a helyzetet, nem azonnal indítottak megtorló támadást.

A francia érsek szerint a válság egyik oka a közel-keleti békefolyamat elodázása, a palesztin nép hiábavaló váratkozása a konkrét eredményeket illetően. Vissza kell térni a tárgyalóasztalhoz, és olyan megoldást kell találni, amely ténylegesen elvezet egy palesztin állam létrehozásához. Az iszlám nevet viselő terrorizmus az iszlám súlyos eltorzítása. A katolikus egyház tiszteletben tartja a valódi iszlámot. A Szentatya ezt világosan megfogalmazta kazahsztáni apostoli látogatásán: azt a valódi iszlámot tiszteli, amely imádkozik, amely szolidáris a szükségét szenvedőkkel. Habozás nélkül hozátette azonban: a gyűlölet, a fanatizmus, a terrorizmus megszenvedt Isten nevét, és eltorzítja az ember valódi arcát.

Az iszlám és a nyugati kultúrák közötti állítólagos kiengesztelhetetlen ellentmondással szemben nekünk, keresztényeknek a kultúrák párbeszédét kell hirdetnünk, mivel az a meggyőződésünk, hogy Isten terve szerint az egész emberiségnek egyetlen nagy családot kell alkotnia.

„A jelenlegi helyzet egyben lelkiismeretvizsgálatra is alkalmas ad” – mondta Tauran érsek. „A terrorizmus, a szegénység, amely az emberiség nagy részét sújtja, a meg nem oldott konfliktusok, a legmodernebb és legveszélyesebb fegyverek felhalmozása – mind annak a jele, hogy mennyire bűnben élünk. Az evangéliumi tanítás fényében tudjuk, hogy a béke nem pusztán a háború hiányát jelenti. A béke a szívek állandó megújulását, a lelki, szellemi értékek gyakorlati megvalósítását is igényli.“

A bizalomról

I. A bizalom kifejezés a latin terminológiában

A bizalom az egyik legalapvetőbb fogalma emberi kapcsolatainknak.

A latin alapvetően három fogalmat használ rá (A teljesség igénye nélkül jelezve a jelentésüket):

1. *Fiducia* – Ez a kifejezés alapvetően a bátorságot, megbízhatóságot, becsületességet fejezi ki. De van a szónak még más értelme is: elzalogosítás, avagy zálog, biztosíték, letét.

2. *Fides* – Jelenthet hitet (a vallási értelemben vett hitet is), de akár hitelt is.

De ugyanakkor akár szavahihetőség, hitelesség, bizonyosság vagy eredmény értelemben is használhatjuk.

Fontos jelentése még: hűség, őszinteség, becsületesség, lelkiismeretesség vagy adott szó, biztosíték, ígéret, védelem, oltalom.

3. *Spes firma v. certa* – biztos remény, várakozás vagy biztos reménység.

II. A bizalom, annak elvesztése és visszaadása az emberi kapcsolatokban

A szótárban megadott jelentéstartalmak mindegyike egy-egy esetvonással megközelíti s megpróbálja leírni mindazt, amit akkor érzünk, amikor azt mondjuk vagy gondoljuk, hogy „bízom valakiben“. Ha belegondolunk ezeknek a pozitív kifejezéseknek mély jelentéstartalmába, akkor nagyon is komoly egzisztenciális döntés áll mögötte: arra a valakire, akiben megbízom, ráhagyatkozom, ha úgy tetszik, zálogba adom neki önmagammat, mert hitelesnek tartom a tetteit, a szavait, azaz egész lényét: ígent mondok rá. Tudom, és biztos vagyok benne, hogy számíthatok rá. Ennek megfelelően az alapvető hozzáállásom az őszinteség, vagyis nincs előtte takargatnivalóm.

Ez történik a hívő emberrel, amikor

Istenben bízok, s – mint fentebb láttuk – a hit fogalmának megfelelő latin kifejezés is ebbe a körbe tartozik.

Másrészt az e fogalom mögött húzódó mély tartalom erősen meghatározza emberi kapcsolatainkat is.

Ez az, ami az egyik legfontosabb, ha nem a legfontosabb az emberek között. A bizalommal együtt jár a hűség. Nem véletlen, hogy Dante Isteni színjátékában a pokol legalján az árulók vannak, vagyis azok, akik az odaajándékozott bizalommal visszaéltek. Dante nagyon markánsan festi le ezt az állapotot: „Olyan helyen jártam – versbe venni félek – (hol átlát-szón, mint szálka az üvegben) egészen jég alatt volt minden lélek“ – jól kifejezve azt a szeretetlenséget, amit a másik elárulása okoz. Elgondolkodtató, hogy az Isteni színjátékban ezen a helyen olyan lelkek is vannak, akik azt sem tudják, még élnek-e vagy már meghaltak. Mintha már a költő is ismertette volna a közismert mondást: „Pokollá vált az élete“, azaz a határ elmosódik, már ebben az életben előrevetítődik az az ítélet, amelyre az ember maga kárhóztatta magát azzal a döntésével, hogy visszaélt a másik bizalmával.

A középkorban Aelred von Rieval apát egyenesen szentségtörésnek nevezte, ha valaki megtöri egy másik ember bizalmát, és e cselekedetre a

találó „*revelare secreta*“ azaz a „titkokat felfedni“ kifejezést használja.

Ezen a helyen azonban meg kell említeni még egy gondolatot: mi történik, ha valaki csak azt gondolja, hogy elárulták, de erről szó sincs? Nos, ebben az esetben talán az ő bizalma állt túl gyenge lábakon, és egy előállt szituációt ennek megfelelően értelmezett, ill. nem tudja elfogadni a valós helyzetet, a másik fél pedig talán nem volt egyértelmű, amikor ki kellett volna nyilvánítani az érzéseit.

Vajon meg lehet menteni a megtört bizalmat? Ha keresztények vagyunk, akkor hinnünk kell, hogy igen. Ha keresztények vagyunk, akkor mindig újra és újra fel kell ajánlanunk a bizalmat a másiknak, és mindig újra és újra el kell fogadnunk a másik őszinte közeledési szándékát.

Ez nem könnyű vállalkozás, nagyon is kockázatos, de ezt már Jézus is tudta, amikor felvállalta az emberi életet mindazokkal az emberekkel együtt, akik vagy kitarítottak mellette, vagy elárulták őt, s így élete a kereszten végződött, azon a kereszten, amely örök tanújává vált Isten végtelen szeretetének. Mert az igazi szeretet kockázat - ma is.

Tóth Tamás

Kalocsa-Kecskeméti főegyházmegye

Kell-e áldozni?

Az Úr Jézus nem hagy kétséget az Oltáriszentség szükségessége tekintetében. „Ha nem eszitek az ember fiának testét, és nem isszátok az ő vérét, nem lesz élet tibenetek (Jn 6, 54).” Nagyon komolyan hangzanak az Üdvözítő szavai. Nem is csoda, ha egyes korokban ezt úgy értelmezték, hogy az Oltáriszentség nélkül nem lehet üdvözülni. Ezért a csecsemők áldoztatását is bevezették, ill. sürgették.

Viszont ott volt a sok megdönthetetlen tény, hogy többen voltak, akik nem juthattak áldozáshoz, és mégis üdvözültek. Pl.: a lator. Éppen ezért az Egyház, mint a kinyilatkoztatás hivatalos magyarázója, leszűrte az elvet: igen, szükséges a szentáldozás az üdvösségre, de akinek nincs módjában ezt valóságosan venni, vágyban is veheti (miként van vágykereszttség is), és a vágyáldozás is részesévé teszi a valóságos Oltáriszentség kegyelmeit. (A vágyáldozásról, másként lelkiáldozásról alább szólunk.)

Itt jelentkezik tehát először „a kevés sem kevés és a sok sem sok” elve. Mert az a minimum, hogy ti. vágyódunk e nagy szentség után, szintén részesévé tesz mérhetetlen kegyelmeinek. A kisgyermek áldoztatását is ezen az alapon tiltotta el az egyház. Helyettük ugyanis az anyaszentegyház fejezi ki e szentség utáni vágyat, míg maguk ezt nem tudják megtenni, s így az egyház közösségében válnak a szentség kegyelmeinek részeseivé. A felnőttek Jézus után való vágyában viszont benne rejlik e szentség utáni vágyuk is, és így, ha nincs módjuk valóságosan venni, lelkiáldozás formájában részesednek benne.

Hányszor vagyunk kötelesek áldozni?

Ha lehetséges és módja van az embernek szentáldozáshoz járulni, felmerül a kérdés, hányszor vagyunk kötelesek áldozni. Az egyház történelme folyamán sok mindent megért, és ezen a téren is tapasztalható az emberi gondolkodás végletessége. Némelyek ugyanis azt állították, hogy a keresztény kötelessége mindennap áldozni, hogy lelkiélete fennmaradjon. Mások pedig azt mondták, hogy ember sohasem lehet méltó az Úr testének valóságos vételére. Úgy kell tennie, ahogy a kفارناumi százados tett, aki méltatlanságára hivatkozva elhárította Jézus látogatását, és dicséretet is kapott tőle. Hol van tehát az igazság?

Mind a két álláspont túlzás.

Tény az, hogy az Úr Jézus legnagyobb szeretetét rejtette ebbe a szentségbe. És amikor megalapítja, így kezdi az utolsó vacsorát: „Vágyva vágytam elkölteni veletek ezt a húsvéti vacsorát, mielőtt szenvedek (Lk 22, 15).” Egészen szokatlan szertartással vezeti be, lábmosással. És noha előre látja tanítványainak rettenetes gyengeségét és gyarlóságát, mégis azt mondja: „Vegyétek és egyétek!”

De ha nyílt parancsot nem is adott volna, már a szimbólumok nyelvén azt kiáltja felénk: „Vegyétek és egyé-

tek!” Mert a kenyeret enni, a bort inni kell. Nem nézegetni, nem is őrizgetni, de nem is csupán imádni, hanem enni és inni, úgy, mint a rendes ételt és italt.

Jézus szándéka tehát nyilvánvaló: a gyakori, sőt napi szentáldozás. Éppen ezért az egyház szembeszállott azokkal, akik a méltatlanságra való hivatkozással lebeszélni iparkodtak a keresztényeket e nagy szentség vételéről.

De mi is lenne jellemzőbb az egyház igazán magas fokú szellemi magatartására, mint az, hogy Jézus irgalmas tekintetével nézi az élet sodrában küszködő embert. Éppen ezért Jézus fentebbi szavait mindenkire kötelezően úgy kell értelmezni, hogy Jézus parancsa alapján az életben legalább egyszer kötelesek vagyunk áldozni, viszont az egyház parancsa alapján minden évben egyszer, húsvét táján; ámbar még itt is lehetnek ésszerű okok, melyeknek fennforgása esetén a lelki atya megítélése szerint ez is elhagyható (859. kánon).

A egyház e szellemi rugalmassága annál figyelemreméltóbb, mivel a 863. kánonban előírja, hogy a híveket fel kell hívni és buzdítani kell, hogy gyakran, sőt naponta áldozzanak. Álláspontja tehát világosan a gyakori áldozás mellett van. Mégsem erőlteti lelkiismereti kényszerekkel és fenyegető parancsokkal híveit a krisztusi szándék megvalósítására, hanem azt mindenkinek az egyéni lelkiéletében jelentkező kegyelmi indításokra és életének a gyakori áldozást lehetővé tévő körülményeire bízta.

Ignác legbecsesebb negyedórája

A Szent Ignác-i lelkiismeret-vizsgálat értelme, módszere és háttere

„Ignác legbecsesebb negyedórája” – ez az általános és kicsit rejtélyes fogalmazás nem az érdeklődés felkeltését célozza elsősorban, hanem azt jelzi, hogy ennek a bizonyos negyedórának számtalan különböző megjelölése van. Ő maga az „examen generale” és „examen particulare” (általános és részleges lelkiismeret-vizsgálat) kifejezéseket használja; a keresztény köznyelv „lelkiismeret-vizsgálat”-ról beszél; mások „kiértékelés”-nek, a „felelősség imájá”-nak vagy „életszemlélődés”-nek mondják. Épp így lehet a jelenséggel kapcsolatban szó a „napenkénti elhatározás”-ról az „élet imájá”-ról, a „szerető figyelmeség imájá”-ról vagy „Ignác legbecsesebb negyedórája”-ról is. Valóban a legbecsesebb, hiszen tudjuk róla, hogy ha valamilyen elfogadható okból adódó időhiány miatt gyakorlatainak lerövidítésére vagy akár elhagyására kényszerült, az „examen”-ről soha nem mondott le.

– Amikor egyszer megkérdezték tőle, vajon hogyan érintené a Jézus Társaság feloszlásának a híre, azt válaszolta: „A negyedóra után teljesen megnyugodna, és visszanyerné lelki egyensúlyát. Az „examen” negyedórája tehát elegendő volna számára akár életműve felszámolásának az elfogadásához is!

A mindenben benne lévő Isten felfedezésének tudománya

1. Az „examen generale” értelmének megközelítése a különféle elnevezések alapján

Induljunk ki a „negyedóra”-ra vonatkozó különféle elnevezésekből, amelyek mindegyike valami fontosat mond el róla:

Az examen szó a legrégebb római jogi nyelvben a mérlegserpenyőbe rakott fémrudak egyensúlyát jelentette. Ha nem jött létre az egyensúly, akkor a vizsgált fémet salaktalanítani kellett, hogy teljes értékűvé váljon. Az examen tehát valójában megte-

remti Isten nemesfémével az ember belső egyensúlyát.

Examennek nevezik azt az eljárást is, melynek során a vádlott előadja védekezését, ártatlanságát bizonyítja, és azt, hogy az igazságnak megfelelően járt el.

Az egyházatyák vallásos tárgyú szövegeikben a vértanúkkal és a kereszténységre kijelöltekkel kapcsolatban használták az examen szót, vagyis olyan helyzetekre vonatkoztatva, melyekben az ember próbára tétetik, Isten akaratának mércéjével megmértetik, és annak súlyával kell egyensúlyt tartania.

Ugyancsak az examenről tesznek a későbbiekben említést az életét Istennek ajánló szerzetessel kapcsolatban. Ebben az értelemben a szó olyan vizsgálatot jelent, amelynek során valaki legbensőbb énjét mintegy mindenestül átvilágítva, szemügyre veszi hitének rendületlenségét, szívének becsületes voltát is, akár csak a bűneit és mulasztásait. Valamennyi megfogalmazásban közös a megállapítás: az examen olyan folyamat, amelyben kifejeződik a jó meg a rossz; az értékes meg az értéktelen pedig elkülönül egymástól.

Ignác „examen generale”-ja (43) vagyis az „általános lelkiismeret-vizsgálat a magunk megtisztítása és a jobb gyónás érdekében” (32) saját szavaival bemutatva:

Az első pont abban áll, hogy Istennek, a mi Urunknak hálát adunk a kapott jótéteményekért.

A második dolog kegyelmet kérni ahhoz, hogy vétkeinket felismerjük, s hogy képesek legyünk azokat magunktól el is taszítani.

A harmadik tennivaló a lélek elszármoltatása, elkezdve a felkelés órájánál és óráról órára, időszakra időszakra haladva, egészen a vizsgálódás pillanatáig. Előbb a gondolatokat, majd a szavakat, végül pedig a cselekedeteket bíráljuk felül ugyanabban a rendben, amint az a „részleges lelkiismeret-vizsgálat”-ban (examen particulare) elő van írva.

A negyedik dolgunk: Istentől, a mi

Urunktól bocsánatot kérni hibáink miatt.

Az ötödik teendőnk: kegyelméből merítve, a jobbulás elhatározása. Mi-
atyánk.

Az „examen particulare” (részleges lelkiismeretvizsgálat, 24.) egy, az Isten kegyelme révén már felismert hibás magatartásformával való szakítást jelent. Azzal a kérdéssel, hogy milyen konkrét tennivalónk van, ha szabadulni szeretnénk valamilyen hibás magatartásunktól – később foglalkozunk.

Amikor a keresztény környezetben „kiértékelés”-ről beszélünk, akkor azt a meggyőződésünket fejezzük ki, hogy az élet, annak minden egyes napja, minden élménye valami értéket rejt magában, ami fölött el is lehet siklani, de éppen akkora lehetőség van a ráérzésre, a felszínre hozatalra és az értékelésre is. A nap kiértékeléséről van tehát szó: a selejtes elvetéséről és minden értékes elem köszönettel való nyugtázásáról.

Ha a „felelősség imájá”-ról esik szó, akkor azt akarjuk kifejezni, hogy az examen nem egyszerűen önvizsgálat vagy a napi események monológyszerű analízisa, hanem egy hallgatva halló beszélgetés-jelenség – egy dialógus. Az examen az ember válasza a szerető és kereső Isten figyelmességében feltett „Ádám, hol vagy?”-ára. Az ember a „felelősség imájá”-ban találja meg saját helyét az Isten színe előtt.

Az examennek „életszemlélődés”-ként való felfogása arra utal, hogy tárgya – ha lehet erről egyáltalán így beszélni – maga az élet, az én egész életem; illetve ennek az emberekhez és Istenhez való viszonya.

A „szerető fegyelmesség imája” megfogalmazásból kiderül, hogy az élet titka csakis a szerető figyelmesek előtt tárul fel. Isten nagy figyelmeségeinek észrevételére való képességünk tesz bennünket alkalmassá arra, hogy magunk is megkíséréljük a szeretet figyelmességeit gyakorolni.

P. Willi Lambert SJ

Érdekességek az egyház életéből

Ebben a cikkben néhány olyan érdekességről szeretnék írni, amelyekről nap mint nap hallunk, de vagy nem figyelünk oda az értelmükre, vagy egyszerűen nem tudjuk, hogy mit jelentenek. Összegyűjtöttem ezek közül néhányat, és arra gondoltam, hogy megosztom a Kedves Olvasóval a szerzett információkat.

A katolikus egyházban, ahol mindannyian elfogadjuk a pápa főségét, sokszor hallhatunk pápai levelekről, megnyilatkozásokról, bullákról vagy akár enciklikákról. Nos, ezek közül magyaráznék néhányat.

– Pápai bulla: ez a pápai okleveleknek vagy írásoknak az a fajtája, amelyet a Szentatya valamilyen nagy ünnephez kapcsolódóan ad ki. Ilyen volt például, amikor az ukrán kereszténység születésének 1000. évfordulóját ünnepelte. Ezt általában latinul fogalmazzák meg, mivel ez az egyház hivatalos nyelve. A bullát ólompecséttel hitelesítette a pápa, amelyen a neve és Péter és Pál apostolok képmása volt.

– Pápai konstitúció: ezek olyan pápai iratok, törvények, amelyek az egész katolikus egyházat érintik (pl.: egy zsinat összehívása).

– Pápai enciklika: ez egyszerűen

pápai körlevél. Nem mindig terjed ki az egész egyházra, hanem annak csak egy kis részére, csoportjára. Ilyenek például a püspökökhöz szóló enciklikák vagy a papképzésről szóló enciklika. Nem mindig foglalkozik kifejezetten egyházi ügyekkel, mert lehet benne szó társadalmi, politikai dolgokról is.

Hallhattunk már a pápai tiaráról is. Mi is a tiara? Régen, amikor még a pápák nemcsak az egyházat irányították, hanem az Pápai Államot, akkor uralkodásuknak egyik jelképe volt ez a három szintből álló korona. Először Nagy Konstantin adományozta ezt a koronát Szent Szilveszter pápának. A három „szintnek“ a koronán jelképes értelme van: az alsó a küzdő egyház, vagyis a földi élet; a középső a szenvedő egyház, vagyis a tisztítótűz; a felső, harmadik rész pedig a megdicsőült egyház, vagyis a mennyország, a szentek társaságának jelképe.

Többször találkozhattunk már azzal a kifejezéssel, hogy pileólus. Nos, ez a szócska azt a kis, lila, piros vagy fehér sapkát jelenti, amelyet a főpapok hordanak a fejükön. A püspökök lilát, a bíborosok pirosat, a pápa pedig fehérét. A szentmisén a legszen-

tebb rész, az átváltoztatás alatt kell levenniük, a körmenetek alkalmával úgyszintén.

Bizonyára mindenki látta már azt, hogy a Szentatya gyűrűt visel. A hagyomány és a Szentírás szerint Péter apostol nős ember volt, és minden bizonnyal viselt gyűrűt. Ennek az emlékére viselnek a pápák is gyűrűt, meg azért, mert ez szimbolizálja az egyházzal, vagyis Krisztussal való frigyüket. Ezt a gyűrűt a megválasztáskor húzzák a pápa ujjára, és a halála után összetörik.

A pápák Nagy Szent Gergely pápa óta viselik a Servus servorum Dei (Isten szolgáinak a szolgája) megnevezést. A mindenkori római pápának nem csak ez a megnevezése, ennél sokkal több van. Néhány ezek közül: Róma püspöke, Jézus Krisztus helytartója, az Egyetemes Egyház főpapja, a Nyugat pátriárkája, Vatikán állam uralkodója, Itália prímása stb.

A következő számban folytatom az egyház életéből vett érdekességek leírását.

MiLa

A Szentatya imaszándékai

November

Általános szándék: Hogy a szent és példát mutató férfiak és nők társaink legyenek az Evangéliumban megígért Isten országában.

Missziós szándék: Hogy a keresztények aktív részvétele által a tömegtájékoztató eszközök a missziós evangelizáció eszközei legyenek.

December

Általános szándék: Hogy a keresztények megszabadulhassanak a kényes kulturális feltételektől, amelyek megakadályozzák őket mások méltóságának és jogainak felismerésében.

Missziós szándék: Hogy az evangéliumi értékek által a keresztény emberségesség megvilágosítsa az ázsiai kultúrákat.

Kötődés a Szülőföldhöz

A Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnáziumban működő Szülőföldem kör tagjai emlékezetes hagyományörző úton vettek részt a Kárpátokban. Ezúttal a Máramarosi havasokat vettük úticélul. A csoport összetétele vegyes volt. Az idén érettségizettek közül eljöttek, akik nem utaztak felvételizni, de szinte minden osztály képviseltette magát.

Utunk elején letértünk Csetfalvára, megnézni azt a csodálatos templomot, melyet pünkösdi második napján szenteltek fel. Az Úristenhez egy fohászt küldtünk, hogy sikerüljön a két napra tervezett út. Megnéztük belülről, kívülről az új Istenházát, megcsodáltuk szépségét, melyhez hasonló nincsen Kárpátalján, de egész Európában sem.

A táj egész úton olyan lenyűgözően szép volt, hogy nem tudtunk vele betelni. Több helyen megálltunk, fényképek örökítik meg Európa közepét, elidőztünk Rahón, a két Tisza összefolyásánál.

Körösmezőn megnéztük a Kevelénkápólnát – szomorú emlék színhelye, a római katolikus templomot. Este finom zöldséglevest főztünk, és játékokkal szórakoztunk, mert senki nem volt álmos.

Másnap pedig a Tatár-hágóra kapaszkodtunk. Fényképezkedtünk. Néhány tanuló apró emléktárgyat vásárolt, amely itthon is emlékeztetni fogja „Huculországra”.

A visszaúton mindenkinek tetszett Horthy vadászkastélya, amely mellett a Lazescsina nagy sebesen szalad a Fekete-Tiszába. Nem hagytuk ki a

függőhídon való átkelést sem, mert különben nem lehet megközelíteni a hatszáz éves Sztrukivszka templomot. Néhányan nem mertek átkelni a függőhídon, mert bizony csak egyik oldalán lehet egy vékony huzalba fogódzni, alattunk pedig félelmetesen zúgva, dühöngve, nagy sebesen vonult az igen bővizű Fekete-Tisza (esőzések voltak). Felkapaszkodtunk az ősi Sztrukivszka templomhoz. A hegyoldalon báránycsopordások legelésztek, így a templom építéséhez fűződő gyönyörű legenda hitelesebb lett. Bementünk a szentmisére. Az a csodálnivaló, hogy az egyik megkopott festmény Szent István királyunkat ábrázolja.

Nagyon tetszettek a vízesések, amelyek igen magasról, hófehéren, sebesen zúdulnak alá. Visszafelé észrevettük a blizneci csúcsok havas sapkáit; a tanulók megcsodálták,

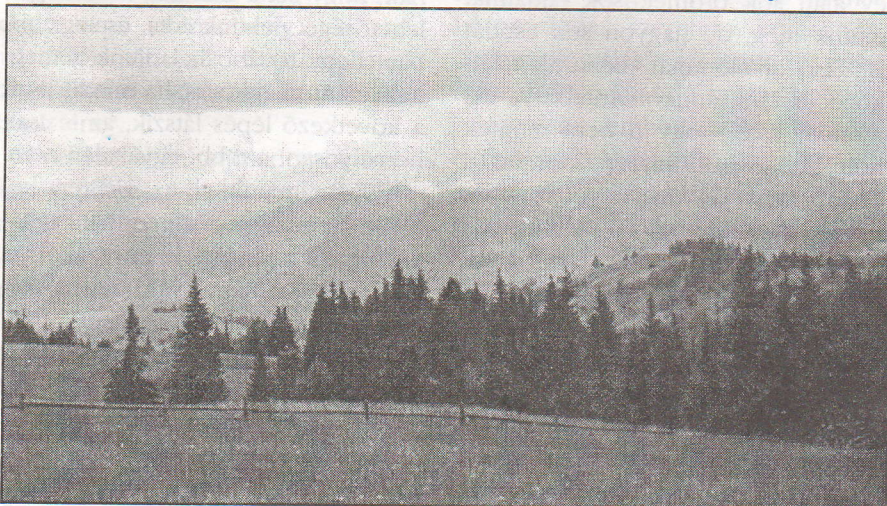
hogy június 24-én ilyet látunk. Lefelé ereszkedve minden kanyar után, az pedig van bőven, a természet csodálatosnál is csodálatosabb panorámát tárt elénk. Nagyon szépnek teremtette az Úristen a mi Szülőföldünket.

Aknaszlatinán a sóbányához fűződő legenda mindenkinek igen tetszett. Sajnálatainkra, zárva volt a templomkert, de kívülről ismerttem a gyönyörű emlékparkot, amely öleli, őrzi őseink emlékét. Técső is szép emlékek őrzője: itt áll a Kossuth-szobor, Hollósy Simon mellszobra – amelyhez amolyan „igaz legenda” kötődik, mely igen tetszett mindenkinek. Majd a Kopasz-hegyről meséltem, s Técső nevének eredetéről. A mi szemet gyönyörködtető Szülőföldünk sok szép legendát őriz, melyből összerakjuk történelmünket.

Sajnos, utunkon láttuk a tavaszi árvíz rombolásának nyomait, összedőlt, lebontott házakat; Rahón, például, egy szakaszon úgy le van szakadva az út, hogy csak egy jármű tud egyszerre lassan-lassan áthaladni. Visszautunkon, elhagyva Nagybocksót, olyan nagy volt a Tisza, hogy elöntötte árterületét, és egy szakaszon kilépett az autópályára.

Hála Istennek, szerencsésen, szép élményekkel gazdagodva érkeztünk haza.

*Borbély Ibolya tanár,
a Szülőföldem kör vezetője, a
BMKSZ Hagományörző
Bizottságának elnöke, Beregszász*

10 éves a Házás Hétvége Kárpátalján

Korunk egyik legnagyobb gondja, hogy a család, a házasság válságban van. Az emberek szenvednek attól, hogy a szeretet kihalt a társadalomból, és megtámadta a legkisebb sejtet is, a családot is. Sokan élnek meg, hogy a szépen indult, boldog kapcsolat megszürikül, eltűnik a szerelem, és marad a kemény igahúzás. Ezután van, aki menekül a kapcsolatból, van, aki összeszorított fogakkal kitart, de 10-20 évi házasság után már kevés a boldogság, különösen a párkapcsolatból eredő boldogság. A gyerekek vagy a munka kárpótól ideig-óráig, de a csalódottság, szomorúság légköre önmagunk előtt már nehezen titkolható. Lehet, hogy tévedtünk? Nincs is orvosság? Nincs örömteli távlata a házasságunknak?

A Házás Hétvége lelkeségi mozgalom célja az, hogy a szentségi házasságban élő házaspárokat segítse abban, hogy meleg, közeli és felelősségteljes kapcsolatban éljenek, a hétköznapiakban is meg tudják élni azt a szeretetet, amelyről a házasságkötéskor olyan szép álmaik voltak. A Házás Hétvégén papok és szerzetesek is részt vesznek, akiket hivatásuk megerősítésében, a közösségükkel való kapcsolatuk mélyebb megélésében segít.

Kárpátalján az első Hétvégét 1991-ben tartottuk a ferences atyák kérésére, az ő segítségükkel. Hogy is kezdődött? Zatykó László atya beszélgetett Blanckenstein György atyával. Addig beszélgettek, amíg kitalálták, hogy a Kárpátalján élő pároknak is jó lenne a Házás Hétvége. Egy másik párral együtt kijöttünk, és a templomokban tanúságot tettünk megújult szeretetünkről. Majd azt is megbeszéltük a ferences atyákkal, hogy mikor legyen az első hétvége. Fleischer Béccivel, Évivel akkor nagyon mély barátságban voltunk, szívesen dolgoztunk velük együtt, így őket kérdeztük meg, nem jönnének-e velünk. Jöttek. Rengeteg izgalommal, félelemmel jöttünk az első Hétvégére, Nagyszőlősrre. A félelmünknek sok oka volt. Nem tudtuk, kik lesznek a résztvevők, egyáltalán

megértene-e bennünket, nem utasítanak-e el, nem mondják-e azt, hogy mi könnyen beszélünk, nálunk könnyebb az élet. Szorongást okozott az is, hogy jutunk át a határon. (Ez a szorongás ma is megvan) De azt sem tudtuk, hogyan tudunk a szokásos három-négy-öt pár helyett helytállni. A szorongást csak az enyhítette, hogy tudtuk, fél Európa értünk, értetek imádkozott. És 6 pár részvételével lezajlott az első Hétvége. Bár a körülmények egy kicsit mostohák voltak (például az egyik résztvevő az ágyában patkányt talált), végül a Hétvége örömmel ért véget. A jövő azonban bizonytalan volt, és bizonytalan ma is. Nagyon sok aggodalmat jelentett és jelent számunkra ma is a hosszú út, a határon való átjutás, de megtapasztaltuk azt is, hogy az Úristen különös kegyelme vezet, véd és óv bennünket, és elküldi Szentlelkét is, hogy az itt élő házaspárok is megtapasztalhassák, hogy sokévi házasság után is lehet szeretetben, szerelemben élni. Nemcsak a házaspárok öröme óriási egy-egy Hétvége után, hanem mi is sok örömet élünk meg, látva az ő örömeiket, megtapasztalva szeretetüket, ami felénk is kisugárzik. De örömet élnek meg az atyák is, akik új házaspárokat kapnak, akik elkötelezettebb keresztényi életet élnek, mint előtte.

És jártuk az országutat Kárpátaljára és vissza immáron 10 évig, tartottunk Hétvégét és találkozókot. A 10 év alatt sok örömet, sok fájdalmat éltünk meg, de nagyon sok csodát is. Első alkalommal mentünk találkozót tartani, amikor Antal atya azt mondta este, hogy ti nem mentek holnap Husztra, hiszen kiöntött a Tisza, nem jár már a busz sem. Mondtam neki, hogy ha nekünk oda kell menni, akkor oda is fogunk menni. Így is lett. Visszament a Tisza, hogy a husztiakkal is találkozhassunk. Vagy, amikor nem szedtek pénzt a határon, ahogy a rádió mondta, viszont nem kellett sorban állni a határnál, mert a hír ugyan téves volt, de sokakat elriasztott az

utazástól. És ezt folytathatnánk. Határozott jeleket kaptunk, hogy jönnünk kell. Ezek a jelek erősítettek bennünket, amikor elcsüggedtünk, segítettek, hogy vigyük tovább az ügyeket, akkor is, ha csalódás ért vagy elfáradtunk.

A 10 év nagy idő, megérdemli, hogy megünnepeljük. Erre került sor szeptember 29-én Nagyszőlősen, a templomban, ahol lelki napot tartottunk a Hétvégés házaspároknak, majd hálaadó szentmisén vettünk részt, amit Antal püspök atya tartott.

Milyen volt ez a nap? Számunkra meghatóan szép, és ismét megkaptuk az Úr újabb utasítását, hogyan haladjunk tovább. Boldogok voltunk, hogy sokan tartották fontosnak, hogy ott legyenek. Megható volt, hogy Antal püspök úr az egész napját erre szánta, és hosszan tudtunk beszélgetni vele a „hogyan tovább“-ról is.

Örömet adott az is, hogy nemcsak mi beszélünk, hanem Antal atya is megosztotta velünk saját élményeit, tapasztalatait, s ez megerősített bennünket. Kárpátaljai párok is vállalkoztak arra, hogy beszámoljanak arról, amit megélték, amit megélnék. És tették ezt olyan természetességgel, ami mindannyiunkat meglepett. Ez a tény nagy elszántságot adott nekünk a jövőt illetően. Kiderült, hogy támaszkodhatunk rájuk, nem szabad kicsinyhitűeknek lennünk.

Nagy örömmel, megerősítve jöttünk haza. Hálások vagyunk az Úrnak, hogy ezt a munkát, közösséget, lehetőséget nekünk adta, és segít abban, hogy tovább haladjunk a megkezdett úton akkor is, ha mindig csak a következő lépés látszik, az is csak homályosan, a többi egyáltalán nem.

Kérjük imáinkkal az Úristen kegyelmét, hogy ezt a munkát: a házasságok, a családok és ezáltal az Egyház és a magyarság megerősítését a Szentlélek is segítse. Minél több házasság újulhasson meg, hogy a rideg és ellenséges környezetben a szilárd házasságon alapuló családok a szeretet tűzhelyei lehessenek!

Csanády Misi Márta

Házás Hétfége Találkozó Nagyszőlősen

A Házás Hétfége lelkeségi mozgalom 10 éve van jelen Kárpátalján. Ezt ünnepeltük Nagyszőlősen, szeptember 29-én. Egy évtizede jár ide évente lelki gyakorlatot tartani Csanády Mihály és Márta, Blanckenstein György atya, s rajtuk kívül még sok házaspár és pap, akik nagy hatású előadásaikkal, személyes tanúságtételükkel bizonyították a házasság szentségének reménységét, a szeretet mindig megújítható misztériumát. Előző számainkban már írtunk a Házás Hétfége lelkeségéről: ahogy Istennel a bizalomteli imádság köt össze minket, ugyanúgy a házasságfeleket is az őszinte, szeretetteljes dialógus.

Ezen a szép szombati napon több, mint a fele eljött azoknak a házaspároknak, akik már részt vettek a

lelki gyakorlaton. Minden járásból egy pár elmondta, nekik mit jelentett az a lelki gyakorlat. A hozzáink legtöbbet ideutazó három magyarországi házaspár is elmesélte az elmúlt évek benyomásait, és kifejezték reményüket, hogy lesznek itteni házaspárok is – így lesz folytatása itt is ennek a mozgalomnak.

Hálát adtunk Istennek a szentmisében minden kegyelemért, amit űk hoztak, közvetítettek számunkra, és mindenért, amit utána a Szentháromság, a Szeretet Istene cselekedett a házaspárok életében, akik az Ő képére és hasonlatosságára igyekeznek alakulni – gyermekeik és környezetük örömeire – Isten dicsőségére!

Majnek Antal

Életige 2001. október

„Az alázatos imája áthatol a felhőkön“ (Sir 35,17)

Izrael népe hosszú és száműzetésekben bővelkedő történelme során gyakran megtapasztalta saját tehetetlenségét olyan helyzetekben, amelyeket semmilyen emberi erőfeszítéssel sem tudott volna megváltoztatni. Ezáltal növekedett benne az alázat: az a magatartás, amely teljesen tudatában van annak, hogy Istentől függ, és egészen Őbenne bízik. Pontosan ebben az állapotában, mint alázatos és szegény nép, Izrael több ízben is csak Istenben talált meghallgatást és meenedéket, Aki örök szövetséget kötött vele.

A Messiás-várásban is egy alázatos király képe jelenik meg, aki számárháton érkezik Sionba, mert Izrael Istene elsősorban az „alázatosak Istene“.

Mivel Jézusban teljesedett be minden várakozás, az Ő szavaiból és tanításából tanulhatjuk meg az igazi alázatot, amely imáinkat kedvessé teszi az Úr előtt.

„Az alázatos imája áthatol a felhőkön.“

Jézus egész élete egy alázatról szóló tanítás. Ő, aki Isten, először

emberre lett Szűz Mária méhében, majd kenyérré az Eucharisziában, végül pedig „semmivé“ a kereszten.

Ezt mondta: „Tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű (Mt 11,29).“ A lábmosáskor pedig Ő, a Mester, lehajolt, hogy a legmegalázóbb szolgáló munkát végezze el. A kicsinyeket állította példaképül, és számárháton vonult be Jeruzsálembe. Végezetül engedte, hogy keresztre feszítsék; megsemmisült testben és lélekben azért, hogy megszerezze nekünk a Mennyszágot.

És miért történt mindez így? Mi ösztönözte erre Isten Fiát?

Nem tett mást, mint kinyilatkoztatta nekünk az Atyával való kapcsolatát, azt, hogy milyen a szentháromságos szeretet: kölcsönös „semmivé válás“ szeretetből, egymásnak való állandó önátadás.

Jézus az emberiséget a szentháromságos szeretettel árasztotta el, amelynek akkor adta legnagyobb bizonyítékát, amikor szenvedése és halála által teljes mértékben odaajándékozta önmagát.

Isten ezzel mutatta meg hatalmát, mely a gyengeségben nyilvánul meg. Szeretete olyan, ami felemeli a világot, azáltal hogy az utolsó helyre, a teremtés legalsó lépcsőfokára teszi saját magát.

„Az alázatos imája áthatol a felhőkön.“

Az az ember alázatos igazán, aki Jézus példája szerint semmivé tud válni mások iránti szeretetből; aki Isten elé tud állni úgy, hogy teljesen kész Akaratát teljesíteni; aki annyira üres tud lenni, hogy egészen Jézus él benne.

Az ilyen ember imája valóban meghallgatásra talál majd, mert amikor kimondja ezt a szót: „Abba, Atya“, már többé nem ő imádkozik; és mivel a Szentlélek az, aki ajkára adja a szavakat, imája elnyeri mindazt, amit kér.

Jézus életének csúcса az volt, amikor „hangosan kiáltozva, könnyek között imádkozott, s könyörgött ahhoz, aki meg tudta menteni a haláltól, és hódolataért meghallgatásra talált (Zsid 5,7-8)“, mert imája tele volt az Atya akarata iránti engedelmességgel, a teljes ráhagyatkozással.

Ez az az imádság, mely áthatol a felhőkön, és Isten szívéig ér: a gyermek imája, aki felülemelkedik nyomorán, hogy bizalommal az Atya karjaiba vesse magát.

Chiara Lubich

HAZAI HÍREK

Szeptember 10-14. Kárpátalja történelmi egyházainak vezetői ökumenikus kiránduláson vettek részt Magyarországon.

Szeptember 17-19. Püspökkari konferenciát tartottak Lembergben. A szokásos őszi konferencián főleg a pápalátogatás eseményeit, reflexióit beszélték meg, valamint a következő félév feladatait.

Szeptember 22. A III. magyar nyelvű Hitoktatóképző tanfolyam harmadik évfolyamának első tanítási alkalma.

Szeptember 23. Bérmlás volt Perecsenyben.

Szeptember 24. Kárpátalja összes papja számára papi találkozót tartottak Schönbornban. Egész napos lelki gyakorlat volt a program az új közösségi házban, melyet ez alkalommal áldott meg Majnek Antal püspök.

Szeptember 30. Nagymuzsalyban új templomot szenteltek ezen a napon Ivan Margitics és Majnek Antal püspök atyák. A templom, mint az egykor lerombolt régi, Keresztelő Szent János nevét viseli.

Szeptember 26. Szent Ágoston-búcsú volt Perecsenyben. Lengyel zárándokok is érkeztek az ünnepre, akik ajándékot hoztak az egyházmegye híveinek.

Szeptember 27. Keresztmegáldást tartottak Perecsenyben.

Szeptember 29. Házások találkozóját tartották Nagyszőlősen a Házasság Hétfője kárpátaljai kezdetének 10. évfordulójának alkalmából. Mintegy 30 pár vett részt a rendezvényen.

Október 3-4. Ferences ünnep volt Nagyszőlősen és Szerednyén. A magyar és ukrán nyelvű ferences közösségek idén először ünnepelték közösen Szent Ferenc égi születésnapjának szertartását, az ún. Transitust.

Október 6. A III. ukrán nyelvű Hitoktatóképző tanfolyam első évfolyamának első tanítási alkalma.

Október 7. Munkács-Várpalánkán templom-újramegáldás volt. Az 1998-as árvíz után felújított templomot ezen a napon áldotta meg ünnepélyes szentmise keretében a püspök atya.

Október 20. Taize-előtalálkozót tartottak Munkácson. Ugyanezen a napon Beregszászon volt a Sinkovits Imre Cserkészház és Községi Ház felavatása, ill. felszentelése. Az eseményen részt vett a testvérváros, Kecskemét cserkészcsapata is.

Október 21. Szerednyén Szent Lukács-búcsút és bérmlást tartottak. Nagyon sok felnőtt részesült ebben a szentségben az ideai bérmlások során.

Október 26. Nagyszőlősen a templomszentelés 10. évfordulóját ünnepelték. Az ünnepi szentmise főcelebránsa, Majnek Antal püspök atya a hívekkel együtt adott hálát a 31 évi „kényszerszünet” után megnyitott, visszaadott templomért.

Október 27. Családtalálkozót tartottak Munkácson. A nap témája „Az evangélium és a szegénység” volt, melyről Mészáros Domonkos ungvári plébános tartott előadást; ezeket kiscsoportos beszélgetések követték. Az előadásoknak a Szent Mihály-kápolna, a beszélgetéseknek, katolikus iskola adott otthont. Miközben a felnőttek ezen a programon vettek részt, a gyerekeknek külön tartottak foglalkozásokat. A családok délután közös szentmisén találkoztak, amelyet Majnek Antal püspök koncelebrált a jelenlévő papokkal.

Október 28. Nagybereznán bérmlást tartottak. Ekkor ünnepelte az egyházközség fennállásának 200. évfordulóját is.

November 11-én kerül sor a munkácsi Szent Márton-székesegyház nagybúcsújára. Minden kedves hívőt szeretettel várunk!

KÜLFÖLDI HÍREK

Biblia gyermekeknek – kazah nyelven

München: Az „Ostpriesterhilfe – Kirche in Not“ német katolikus segélyszervezet szeptember 4-én közzétette, hogy tízezer példányban kinyomtatták a kazah nyelvre lefordított gyermek-bibliát. A könyveket eljuttatták a karagandai egyházmegyébe és az alma-atai, az asztánai és az atyruai apostoli adminisztratúrákba. Az Isten beszél gyermekeivel című gyermekeknek szánt Biblia kiadása, melynek első példánya 1979-ben jelent meg német nyelven, a segély-szervezet egyik legnagyobb szabású akciója. A tübingeni teológusnő, Eleonora Beck szerkesztette könyvet eddig 123 nyelvre fordították le, és összesen 37 millió példányban juttatták el a gyermekekhez. A képekkel illusztrált Gyermekbiblia a Szentírás legfontosabb szövegeit gyűjti össze 98 fejezetben. 1991, vagyis Kazahsztán függetlenné válása óta a „Kirche in Not“ hatmillió márkával járult hozzá a kazah katolikus egyház újjáépítéséhez.

„Emberfeletti tragédia“

„II. János Pál pápa határozottan elítélte az USA-beli erőszakos cselekményeket” – jelentette be első vatikáni állásfoglalásában Joaquín Navarro-Valls. „A pápa folyamatosan tájékozik az eseményekről” – tette hozzá a vatikáni szóvivő. A szentatya táviratot intézett George W. Bush amerikai elnökhöz, kifejezve önmaga és egyháza együttérzését az amerikai nép iránt.

Kinyilvánította megdöbbenését a tragédia kapcsán, és ígéretet tett arra, hogy imádkozni fog az egész amerikai nemzetért ebben a „sötét, tragikus pillanatban”. Az áldozatokat a mindenható Isten kegyelmébe ajánlotta, és Isten erejét kérte az érintettek számára. „Arra kérem Istent, hogy a szenvedés nehéz óráiban mindannyiukat, az egész amerikai népet támogassa szeretetével” – írta az egyházfő táviratában. „Nem gyűrűzhet tovább a gyűlölet és az erőszak.”

Vatikán: A szerdai általános kihallgatáson a pápa a „történelem sötét órájának” nevezte az amerikai terrorcselekményeket. A szentatya megváltoztatta az általános kihallgatás menetét, és a kihallgatás elején és végén is szólt a véres merényletről. Hangsúlyozta, hogy a gyűlölet és erőszak nem gyűrűzhet tovább, hiszen az erőszakkal soha sem lehetett megoldani az emberiség problémáit. A szentatya, a Szent Péter téren lévőekkel együtt, több nyelven mondott könyörgést az áldozatokért, a hozzátartozókért, az amerikai népért és a világbékéért. II. János Pál pápa azért is imádkozott, hogy a felelősök ne engedjék, hogy a bosszúállás és a véres megtorlás szelleme vezesse őket.

A világegyház válasza az Egyesült Államokat ért terrorcselekménysorozatra

Castelgandolfo: II. János Pál pápa pénteken, szeptember 14-én este 8 órakor égő gyertyát helyezett el a castelgandolfói pápai palota ablakában, csatlakozva a lengyel rádió kezdeményezéséhez: „Gyűjts gyertyát és imádkozz

az USA elleni terrortámadás áldozataiért és a világ békéjéért!” A felhívást követve a lengyel otthonok ablakaiban is megjelentek a gyertyák. Stanislaw Dziwisz püspök, a pápa magántitkára felhívta a lengyel rádiót és közölte, hogy a kezdeményezésben a szentatya is részt kíván venni.

Hasonlóan a pápa pénteken déli 12 órakor csatlakozott az Európai Unió (EU) háromperces néma gyászfelhívásához. A castelgandolfói rezidencia kápolnájában imádkozott az áldozatokért, az amerikai népért és a világ megbékéléseért.

Felhívás a békéért

Az Úrangyala imádság előtt végül angol nyelvű beszédet mondott a pápa, melyben immár az egész világ felé fordult: „Kazahsztán e városából, egy olyan országból, mely a különböző eredetű és felekezetű emberek harmonikus együttélésének példája, felhívással fordulok minden keresztényhez és a más vallások követőihöz, azért, hogy egy erőszak nélküli világot építhessünk, egy olyan világot, mely szereti az életet, és növekszik az igazságosságban és a szolidaritásban. Mi nem engedhetjük meg, hogy mindaz, ami történt, megosztáshoz vezessen bennünket. A vallás soha nem lehet konfliktus forrása. Erről a helyről kérem mind a keresztényeket, mind a muzulmánokat, hogy erőteljes imádságunkkal forduljunk az Egy és Mindenható Istenhez, akinek mindnyájan gyermekei vagyunk, azért, hogy a béke nagy ajándéka uralkodhasson a Földön! Hogy az isteni bölcsesség által egyesült minden nép a szeretet civilizációját építhesse, melyben nincs hely a gyűlölet, a megkülönböztetés, az erőszak számára. Egész szívemmel kérem az Istent, hogy adjon békét a világnak!”

Október 1. - Megkezdődött a világ püspökeinek szinódusa

Vatikán: II. János Pál pápa szeptember 30-án, vasárnap, fél 10 órakor ünnepi szentmisével megnyitotta a világ püspökeinek X. szinódusát, amelynek témája: Episcopus minister Evangelii Jesu Christi propter spem mundi – A püspök Jézus Krisztus evangéliumának szolgája a világ reménységéért. A szentmisét a pápa a földkerekség minden részét képviselő püspökökkel, szinódusi atyákkal együtt mutatta be.

Cigány nyelvű szentmise az M1-en

Budapest: A magyar televíziózás történetében először közvetít egyenes adásban cigány nyelvű szentmisét a Magyar Televízió október 14-én – tájékoztatta Belénessy Csaba, az MTV regionális műsorainak vezetője az MTI-t.

Belénessy elmondta: az M1 jövő vasárnap a hodászi cigány görög katolikus egyházközösség templomából közvetíti a szentmisét. A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében található Hodász község mintegy 1000 lelket számláló roma közössége a '90-es évek elején kezdte kőtemplomának építését, s a jelentős összefogásnak köszönhetően 1995-ben felszentelték a templomot. Az egyházközösség szociális és kulturális feladatokat is ellátó közösségi házat is működtet. MTI/MK

Köszönetet szeretnénk mondani...

Köszönetet szeretnénk mondani a lehetőségért, hogy újból együtt nyaralhattunk: a Nagyszőlősi Lieseux-i Szent Teréz Otthon gondozottjai és dolgozói. Az Otthon életében a második tanév 2000. szeptember 1-jén kezdődött el. Sok gyakorlás, torna, tanulás töltötte ki a gyerekek napjait 11 hónapon keresztül, nem kevesebb odafigyelésre, türelemre, ösztönzésre volt szükség az oktatók, nevelők részéről, hogy eredményes évet zárjunk. Egyszerrel mindnyájan türelmetlenül vártuk a nyarat, az augusztus hónapot, hogy végre megpihenjünk. Hála adunk a Jó Istennek, hogy négy éve rendszeresen megtarthatjuk közös nyári táborunkat, mely gazdag programokkal szolgál: a gyerekek megismerik a természetet, testben és lélekben erősödnek. Fogyatékos gyerekekről lévén szó, amíg távol vannak, a szülők is megpihenhetnek, hiszen csak az tudja igazán, aki gondozott beteget, fogyatékos, hogy mily nehéz feladat, ha a szülőnek nincs segítsége.

Az idei táborra mindnyájan jobban készültünk, mint az eddigiekre, hiszen először kaptunk külföldre, Magyarországra meghívást. Természetes, hogy több feladattal, nehézséggel járt az előkészítés. Voltak komoly csalódásaink, de hála a Jó Istennek inkább az emberek jóindulatát, segítőkészségét tapasztaltuk meg.

A Nagyszőlősi Járási Útleveosztály ingyenesen készítette el a 16 gyermek

részére a szükséges okmányokat. Mivel a gyerekek többsége járókerrel vagy tolókocsival közlekedik, elengedhetetlen volt számunkra az autóbusz. Nagy csalódás ért mindannyiunkat, amikor az Ungvári KMKSZ visszautasította autóbusz-igénylésünket. Gyötrelmes kilincselések után sikerült találni öt olyan vállalatot, amelyek hajlandóak voltak átutalni 3700 grivenyt egy autóbusz bérlésére, mivel a meghívó alapítvány nem tudta fedezni az útiköltséget.

Így 2001. augusztus 12-én elindultunk –32 gyerek, 14 kísérő és 2 autóbuszsofőr – Székesfehérvár felé, ahol Csire Ferenc várt reánk. A hosszú úttól fáradtan az első nap korán pihenni tértünk. Másnap, augusztus hónap lévén, ragyogó napsütésre ébredtünk. Az első két napot a Velencei-tó partján töltöttük: homokvárakat építettünk, labdázunk, úszkáltunk, gyönyörködöttünk a hattyúpárban és fiókáikban. Szerdán, 15-én Budapestre utaztunk, délelőtt a Vidám Parkban hintáztunk, játszottunk, délután ingyenes belépőnk volt a Fővárosi Nagycirkuszba. Esteledett, mire az autóbusz megérkezett a szállásunkra. A gyerekeket még sokáig nem lehetett ágyba parancsolni, mindenki szeretne volna elmondani, hogy neki mi tetszett a legjobban. A körhinta vagy a szellemvasút, a zsonglőr vagy a légtornász, a bohóc vagy az idomított elefántok. Nehéz volt kedvencet találni, hisz a Vidám Park és a cirkusz egy mese-

világ, amellyel a gyerekek többsége először találkozott. A közös esti imánál föltört egy csendes sóhaj: „Milyen kár, hogy a súlyosabb, ágyban fekvő testvéreink nem lehetnek köztünk.“ Csütörtökön jó időre ébredtünk, így az autóbusz újból a Velencei-tó partjára indult velünk. Pénteken és szombaton Siófok felé vettük az irányt, és a Balaton strandján pihentünk. Vasárnap, 19-én Székesfehérvárra mentünk délelőtti misére. Utána a Babamúzeumot látogattuk meg, ahol egy repüléstörténeti kiállítás is volt, így amíg a lányok a babákban gyönyörködtek, a fiúk a repülés titkaiba és történelmébe nyertek betekintést. A délután pihenéssel és az esti táncrea való felkészüléssel telt. Talán egyesekben felmerül a kérdés: „Fogyatékos gyerekek, járókerrel, hogyan táncolnak?“ Talán ügyetlenebbül, esetlenebben, mint egészséges társaik, de a zene, a mozgás, a hangulat számukra is a szabadság érzetét kelti. Másnap augusztus 20-a volt. Reggel búcsút vettünk Sárpentelétől, Csire Ferenctől és édesapjától, és elindultunk először a Székesfehérvári bazilikába, szentmisére. A mise végezetével Budapest felé vettük az irányt, ahol türelmetlenül vártak a finom ebéddel a budapesti Kis Szent Teréz-plébánia szomszédságában lévő intézet szakácsnői. Az ebéd végezetével, ami nagyon finom volt, és amit mi jutányos áron kaptunk meg, lehetőségünk volt betekintést nyerni a templom múltjába, jelenébe. Rövid pihenés, elmélkedés után újból autóbuszra szálltunk, és az ünneplő Budapest zsúfolt utcáin rendőri kísérettel jutottunk el a Fővárosi Állatkertbe, ahol záróráig bolyongtunk, ismerkedtünk az állatokkal, szokásaikkal.

A Városligetben parkoló autóbushoz gyalog jutottunk el. A parkban fogyasztottuk el a vacsoránkat, és „gyors iramban“, már amennyire tudtunk, indultunk gyalogosan, járókerrel és rokkantkocsikkal a Hősök terére. Néhány gyors fotó, és mivel már közeledett az esti 9 óra, türelmetlen, csodára váró tekintettel fürkészünk az eget, és elkezdődött a tűzijáték.

Már sötét volt, de a rakéták fényében látni lehetett a gyönyörűségtől csillogó szemecskéket. Nagy élmény volt számunkra, sohasem fogjuk elfelejteni a piros, fehér, zöld színekben ragyogó eget. Boldogok és hálásak voltak a gyerekek, hogy ők ezt megélhették. Visszatértünk az autóbushoz, és új irányba indultunk, a Pilisbe, egy Dág nevezetű faluba. Késő este értünk oda, meghívóink szeretettel vártak ránk. A dági polgármesterasszony, az általános iskola igazgatónője, a dági Karitásznak önkéntesei. Mivel a gyerekek többsége már aludt vagy szundikált, ők segítettek bevinni, lefektetni kis csapatunkat. Megvallom, volt bennem egy kis félelem, hogy fogadnak el bennünket vendéglátóink, hiszen a gyerekek egy része ukrán, ráadásul fogyatékos gyerekekről lévén szó, több gond, nehézség van az ellátásukkal. Hála a jó Istennek, reggel minden aggodalmam elszállt. Mire fölbredtünk, mosolygó, jókedvű, igyekvő asszonyok terítettek: fehér terítő az asztalon, sütemény, forró kakaó gőzölgött a poharakban. Étkezés előtt együtt imádkoztunk, és utána együtt mondtunk hálát az Úrnak a bőséges ételért. Mi, táborozásaink alatt, megszoktuk, hogy egyedül látjuk el a gyerekeket, ebédet főzünk, fürdetjük őket stb. Most minden munkát kivettek a kezünkből, csak a gyerekekkel való játékra, foglalkozásra kellett odafigyelnünk. Ránk fért a pihenés, de kissé feszélyezve éreztük magunkat, hisz semmiképpen nem szeret-

tünk volna teherré válni. Ott, Dágon sikerült igazán megtapasztalni a magyar emberek jóságát, vendégszeretetét. Ingyen belépőt kaptunk a Palatinus strandra, ingyen lángossal kínált a lángossütő, a „Szomjas boszorkány” tulajdonosa hatalmas adag fagyival várt, a pékkenyeret, virslit az üzlettulajdonos, a kisvállalkozó labdákat, néhányan ruhaneműt hoztak, és volt, aki üzemanyaggal segített. Míg mi a Palatinus strand tisztán csillogó vizében fürödtünk, a dági Karitásznak asszonyai készítették az ebédet, vacsorákat, fogadták az adományokat, és juttatták tovább a gyerekeknek. Mivel közel voltunk Esztergomhoz, semmiképpen nem hagyhattuk ki az Esztergomi bazilika megtekintését, a kincstárat, ami nagy élmény volt a gyerekeknek. Még egy fontos programunk volt, a piliscsabai Siló közösségi ház megismerése,

ahol fogyatékos fiatalok élnek és dolgoznak együtt. Sokunkban fogalmazódott meg az a kérdés, hogy miért nem élhetnénk és dolgozhatnánk hasonló körülmények között mi is.

Könnyes szemmel vettünk búcsút 24-én vendéglátóinktól, és indultunk haza. Este hat órakor értünk az újfehértói plébániára, ahol az ottani Kamilliánus család asszonyai és plébánosa vártak meleg vacsorával. Jól esett a meleg étel, a pihenés, az atya csendes imája, áldása. Vidám énekszóval szálltunk vissza az autóbushoz, hiszen már közel volt a határ, a szülői otthon, az aggódó édesanyák, édesapák, akiknek sok mindent kellett elmesélni.

Köszönjük a Kárpátaljai Ferences Misszióknak, a Megmaradni Alapítványnak, a Fővárosi Nagycirkusz igazgatójának, a Fővárosi Állatkert igazgatóságának, a Fővárosi Vidám Park igazgatóságának, a „Szomjas boszorkány” tulajdonosának, Pákozdi Ferencnek, az újfehértói Kamilliánus család tagjainak, a dági polgármes-

János evangéliuma

Prológus: Jn 1,1-18

János evangéliumának első tizen-nyolc fejezete képezi az egész evangélium nyitányát. Irodalmi szempontból egy olyan himnuszról – verses bevezetőről – van itt szó, mely nemcsak bevezeti az evangéliumot – ahogyan azt Lukács alkalmazza (Lk 1,1-4) –, hanem jellegénél fogva már előre megadja az örömhír teológiai értelmezésének alapvető témáit, ráhangol azok jelentőségére és értelmére. A szerző a Prológusban sorakoztatja fel a szereplőket, és rámutat arra, hogy milyen szerepet töltenek be az örömhírben. Az irodalmi szerkezet sajátosságaira, a szövegrészlet kiértékelésénél fogok kitérni, hogy ezáltal világosabb legyen a szerző teológiai mondanivalója.

Kezdetkor vala az Ige, és az Ige Istennél vala, és Isten vala az Ige, ő a kezdetkor Istennel vala.

Minden általa keletkezett, és nélküle semmi sem keletkezett, ami létrejött.

Benne élet vala, és az élet vala az emberek világossága.

És a világosság a sötétségben világit, és a sötétség azt nem fogadta be.

Lett egy Istentől küldött ember, neve János.

Ez tanúskodás végett jött, hogy tanúskodjon a világosságról, hogy mindenki higgyen általa.

Nem ő volt a világosság, hanem jött, tanúskodni a világosságról.

Vala az igaz világosság, aki minden embert megvilágosít, (és) a világba jött.

A világban volt, és a világ általa jött létre, és a világ nem ismerte meg őt.

A sajátjába jött, de övéi őt nem fogadták be.

Akik viszont befogadták őt, adott azoknak hatalom Isten gyermekeivé válni, azoknak, akik hisznek az ő nevében; akik nem vérből, sem test akaratóból, sem ember akaratából, hanem Istentől születtek.

És az Ige hús-test lett, és lesátorozott közöttünk, és szemléltük az ő dicsőségét, az Atyától való elsősülvött dicsőségét, teljeset örömmel és igazsággal.

János tanúskodik róla, és fennhangon hirdeti: „Ez vala, akiről mondtam: „Aki utánam jön, megelőz engem, mivel előttem vala.”

Mivel az ő teljességéből merítettünk kegyelmet kegyelemért; mivel a törvényt Mózes által kaptuk, a kegyelem és az igazság Jézus Krisztus által valósult meg.

Az Istent soha senki nem látta, az egyszülött Fiú, ő – aki az Atya kebelén van – közölte (Őt).

1,1: A bevezetés vagy előhang első versében bemutatja az egész mű háttérében végigvonuló alapvető témát: az Atya és Fiú állandó, dinamikus kapcsolatát. De nemcsak ezt a belső, személyek között zajló szeretetviszonyt vizsgálja, hanem egyben bemutatja ennek a misztériumnak kapcsolatát, viszonyát a teremtéssel. Az εφν αρχη szókapcsolattal kezdődik a Teremtés könyve is a LXX fordításában, viszont János a fizikai teremtésre vonatkozó kijelentést üdvtörténeti vonással bővíti, és ezzel megadja annak teljes jelentését, vagyis a világgal való üdvözítésre irányuló viszony kezdetéről, Isten önközléséről beszél, mely az Igében megy végbe, a világnak érthető módon. De a szöveg értelmezését nem tekinthetjük csak ebből az oldalból, ugyanis figyelembe kell vennünk az ószövetségi jövendölések addigi keresztény értelmezésének fejlődési fokát is. Ezért a jelen verset hagyományosan a Mik 5,1-gyel is értelmezzük: származása az ósidőkkbe nyúlik vissza, az örök időkkbe. Ezek szerint itt a próféta már előre hirdeti, noha még homályosan a Logosz preegzisztenciáját. Az αρχηω szóban rejlő mély tartalom rámutat, hogy az első vers fordítható így is: „A kezdetnél, minde- nek elején vala az Ige.” A kijelentés arra vonatkozik, hogy mikor az

Atya, mint Teremtő közölte magát a világgal, az Ige már volt: „A gondolkodás nem kerülheti meg a „volt” szót, a képzelet sem teheti túl magát a „Kezdet”-en. Bármilyen messze mennél is vissza a múltba gondolatban, nem jutnál túl a „volt”-on, bármennyire is szeretnél a Fiú mögé tekinteni, nem tudsz túlelnedni a „Kezdet”-en.” A „logosz” főnév Isten folytonos teremtő önkifejezését jelöli. Ez a fogalom nem egy személytelen alkotóelem, ahogyan a sztoikus bölcseletben, hanem személyes valóság, hiszen az Ige állandóan az Isten felé van. János ebben a kifejezésben egy eredeti, semmilyen fizikai kapcsolathoz nem hasonlítható viszonyt fejez ki. Az Ige noha az Atya önkifejezése és kiterjedése értelmezése a tőle különböző felé, ugyanakkor alapvetően, a világ létezése előtt magába öröktől bensőségesen (barátságához hasonlítható együttlét folytán) befogadta és befogadja továbbra is az Atyát, és kimerítő módon belemélyült állapotban van annak ismeretében, hiszen ő maga is Isten, vagyis egyenrangú (a Fiú személyi valóságának kiterjedése, mindenütt ugyanolyan, mint az Atyáé) az Atyával. A fenti kifejezést leginkább Jézusnak azokból a beszédeiből értjük meg, amelyek arról szólnak, hogy az ő cselekvése az Atya cselekvése, vagyis Jézus minden törekvése mindenkor az Atyára irányul. Nem hagyhatja figyelmen kívül az Atya és a Fiú közötti különbségtételt. János így különbözteti meg az Atyát és a Fiút, de egyben rámutat arra is, hogy noha a Fiú nem az Atya, de ő is birtokosa annak a lényegnek, ami az Atyáé.

1,2: A második vers a kizárólagosságot emeli ki. Csak az Ige van az Atya felé. Senki más nem volt soha olyan intenzív kapcsolatban, mint az Atya és Fia (vö. Bölcs 9,9).

A **2-3.** vers magyarázatot ad a teremtés értelmére. A világ életet kapott, vagyis képessé vált befogadni

az Atya teremtő szeretetét és kinyilvánítani azt, mivel az Atya az Igével egyetértésben, kapcsolatuk misztériumának ismeretében részesíteni akarta a világot ennek dinamikájából (vö. Bölcs 9,1-4; Péld 8,22-31; Kol 1,15-17). A világ fizikai kezdetének értelme az, hogy az Ige kitárta magát arra, hogy általa, vele, benne és érte közölje magát Isten a világgal. Ezért a $\pi\rho\ \tau\omega\ \theta\epsilon\omega\upsilon\varsigma$ jelentése egyben nyitottság az Atya létének befogadására és közlésére. Az Ige teremtő működése kifejezi az Atyával való egyenlőségét. Valószínű, hogy János közösségében is sok félreértésnek adott hangot a Logosz fogalom szubordinacionista jellege, ezért a szerző úgy játszik a fogalmakkal, hogy azokból nyilvánvaló legyen az, hogy az Atya és Fiú együtt Isten.

Az Isten közlésének befogadására a világ fizikai kezdetet kellett kapjon. Ezáltal az üdvtörténet kezdete egybeesik a világ fizikai kezdetével, mégpedig az Atya és az Ige teremtő együttesének akarásában. Az Ige nyitottsága által, benne szólalt meg az Atya az egész teremtésnek létet adván (ezzel János rámutat az Isten és a világ közötti különbségre, ami a következő versekben nyer mélyebb kifejtést), és képessé téve szeretetének befogadására.

1,4 - 1,5: Az Ige birtokolja azt az elvet, amely a világot Istenhez vonzza. Ebben az értelemben a $\zeta\omega\eta$ fogalom az üdvtörténeti mozgást és fejlődést fejezi ki. János arra is rámutat, hogy a világot beteljesítő életet az Ige mindig birtokolta. A $\zeta\omega\eta$ fogalom arra hivatott, hogy rámutasson arra a felsőbbrendű életre, melyben az Atya és az Ige részesíteni akarja az embert. Az Igében ez az élet az Atya élet-belemondása az Igébe. És ezt a belemondást közli az Ige az emberekkel. De az élet egyben az, ami eggyé teszi a két isteni személyt.

A $\tau\omicron\ \zeta\omega\epsilon$ megmagyarázza az élet szó jelentését: az Igében látni, vagyis szemlélni és élni (vö. Jn 8,12). Az élet, mint világosság a sötétségben, válik láthatóvá. Isten jelenlétét már az Ószövetségben is fényvel szim-

bolizálták. Isten jelenléte pedig sajátosan nevének közlése: a hűség, miszerint életben tartja a választott népet, hogy megtapasztalja Istene szeretetét.

A $\eta\theta\ \sigma\kappa\omicron\tau\iota\omega\alpha$ itt az Istentől elfordult, a világosságot nem látót jelöli, azt, aki elrejtőzött a világosság elől. Ezt az állapotot leginkább a $\kappa\rho\upsilon\pi\omega$ ige fejezi ki. Ezt a szót a görög koiné akkor alkalmazza, mikor egy olyan elrejtett dologra utal, melyet nehéz megtalálni. Ilyen értelemben használja a LXX is a Ter 3,11-ben. Az élet mégis feltűnik a sötétben, megvilágítja az elrejtett dolgot, de a sötétség nem nyitja meg magát, továbbra is elrejtőzik (vö. Bölcs 5,6). A $\sigma\kappa\omicron\tau\iota\omega\alpha$ fogalom, az Istentől bűnébe elrejtőzött emberiséget jelöli. A $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\alpha\beta\omega$ ige tagadószóval való összekapcsolása elzárkózást fejez ki. Az emberiség nem nyílik meg Isten önközlése előtt, nem fogadja be az Atya és Fiú egymás iránti szeretetét életébe.

Még valamire rá kell mutatnunk. János nemcsak azt akarja bemutatni, hogy az örök és isteni Ige a teremtés alapja, hanem arra is utal, hogy ő ennek a teremtésnek a beteljesedése is, sajátos módon reflektálva az ember élethivatására és beteljesedésére, az Ige befogadásában.

1,6 - 1,7: Az evangélium szerzője a 6-8. versben szükségesnek látta beiktatni Keresztelő (Bemerítő) János alakját. Három lehetőség kínálkozik arra, hogy miért volt szükség épp itt beiktatni az előfutár alakját. Mivel a Jn 1,1-18 képezi az örömhír előszavát, bemutatja benne János szólását, aki Jézus fellépése előtt működik. Mégis a legtöbb egezegeta szerint Keresztelő János beiktatása azért történt a Prológusba, mert tanítványai között voltak olyanok, akik mesterüket messiásnak tartották. János apostol, az evangélium szerzője, mielőtt Jézushoz csatlakozott, Keresztelő János tanítványa volt. Valószínű, hogy az apostol közösségében felmerült Keresztelő személyével kapcsolatban pár kérdés, amelyek nem zárták ki azt sem, hogy talán épp ez az aszkéta volt maga a messiás. A szerző

rögtön rámutat, hogy ember jelent meg, lépett fel, aki Isten küldötte, azaz prófétája volt.

Nem tekinthetünk el az ember szó súlyától ebben a versben, ugyanis János ezzel a fogalommal rámutat arra, hogy milyen viszony és irányultság kell, hogy jellemezze az embert Istennel szemben (és ebben János a példakép). Az „ $\alpha\upsilon\tau\rho\omega\pi\omicron\sigma$ - antroposz” szó vizsgálata rámutat, hogy a gyökök adják meg a szó jelentését: figyelmét, szemét a fentiekre, Isten felé fordító. Itt nem a testi szemet kell érteni, hanem magát a személyt, aki egész lényével (arcával) Isten felé fordul. Az apostol nem használja az arc ($\pi\rho\omicron\sigma\omega\pi\omicron\nu$, ejtsd: prozopon) fogalmát evangéliumában (a jánosi írásokban csak a Jelenések könyvének lejegyzője használja, valószínű, Pál teológiájának hatására), hanem helyettesíti az ember szóval, melyben ugyancsak megvan az $-\omega\pi$ gyök, ami pedig belső látásra, a lényegre megragadó – eszkatológikus feszültséget magán viselő – tapasztalásra utal. Az ember alapvetően az a lény, aki a Szeretet-Istent, az ő világosságát szemléli (vö. Jn 1,12-13). Az apostol közösségének ezzel arra akar rámutatni, hogy a pusztából érkező próféta Isten-hallgatása, Istenre való figyelése, ragaszkodása az evangélium (1Jn 4,16b) befogadásának, megértésének feltétele. Az evangélista így kapcsolja össze a világosság és sötétség fogalmát, és rámutat egy sajátos antropológiára (vö. Jn 1,12a).

A bemerítő neve János (jelentése JHWH irgalmas). Az $\alpha\pi\omicron\sigma\tau\epsilon\lambda\lambda\omega$ ige, prófétai küldést jelent egy feladat elvégzésére. János vállalta a prófétai küldetést, melynek lényege a tanúskodás. János jelül szolgált, rámutató, figyelmet a lényegre irányító szerepe volt. Tanúskodni jött az irgalomról, az Atya szerető oda-fordulásáról az emberhez, ami az Igében ment végbe.

1,8: János prófétai küldetésének csúcspontja – rámutatni Isten világnak való, újszerű jelenlétéről. Az evangélium szerzőjének nemcsak azért volt szükség megemlíteni Ke-

resztelő János nevét, mert a közösségében valamilyen nézeteltérések keletkeztek János személyével kapcsolatban, hanem azért is, hogy az olvasó figyelmébe helyezzen egy új fogalmat, a tanúskodást (μαρτυρία). Míg az Ige küldetése az Atyával való viszonyáról tanúskodni, addig János küldetése abban rejlett, hogy rámutasson a világba jött Igére, akiben az Isten sajátosan és egyedi módon közölte magát a világgal.

1,9 – 1,10: Az örök világosság, bármi mással való összehasonlításban, abszolút mértékben igaznak mutatkozik. Célja, hogy minden embert üdvözítsen (megvilágosítson). Az emberi igazság vele szemben relatív. János tanúskodott az örök igazságról, és arról, hogy jött. Az Ige világba jövelele kettős. Egyrészt a világ kezdetétől, életadóként működött benne, de a bűnös ember Istentől elfordulva, elrejtőzve elzárkózott az igazi szeretet befogadásától. János a 9-10. versben megfeszíti a hűrt, de a drámai pillanatot még késlelteti (vö. 1,14). Már utal arra, hogy az Ige másképp is beleszólt a világ életébe. Viszont az író azonnal rámutat arra is, hogy az Ige újfélé jelenlétét a világ nem ismerte fel.

1,11: Az Ige, már nemcsak mint teremtvény van a világban annak kezdetétől, hanem eljött az idő, amikor sajátos módon nyilatkozott meg, de azok, akiknek készséget adott a megértésre és megismerésre, nem akartak vele szoros kapcsolatba lépni, nem akarták feladni látszólagos szabadságukat, nem akarták az igaz világosságot magukban hordozni és másokhoz vinni.

1,12a: Noha a világ elfordult és magába zárkózott, mégis vannak, akik megnyílnak, és készek magukban hordozni a világosságot, ez pedig Istentől ajándékba kapott hatalomra utal, melyben az Ige befogadója részesedik az Atya és Fiú bensőséges, személyt származtató szeretetében. Amilyen szeretettel van az Atya a Fiú iránt, olyan szeretettel fogadja be és részesíti Isten azt, aki őt, az önmagát emberségesen közlő

befogadta (vö. Bölcs 7,27). „A gyermek és a szülő egy nemzetségbe tartoznak. Ha elfogadtad Istent, és Isten gyermeke lettél, szándékaid is tükrözzék, hogy Isten benned lakik, mutasd meg magadban születed! Isten tulajdonságaival igazoljuk, hogy az övéi vagyunk és fiai lettünk.”

1,12b - 1,13: Itt János meggyőződése jut szóhoz, amellyel megerősíti közösségét. Amennyiben a közösség tagjai elfogadják Jézust annak, aki, annyiban felfedezik szabadságuk megélésének új módját. Az ember minden vágya az életre, megvilágosultságra, igazságra Jézusban nyer új minőséget, aki a kegyelem vágyát táplálja bennünk. Nem másról van szó, mint az Isten általi látásról, az Istenre irányultság igazán és sajátosan emberi beteljesüléséről.

1,14: Az Ige hús-test (hús-vér ember) lett, vállalta, hogy zajos világunkba lép, vállalta az emberi élet küzdelmeit, örömeit, kudarcait (vö. Bár 3,38). Az a kijelentés: „az Ige testté lett” – ahogyan én látom – azonosítható azzal: „bűnné és átokká lett értünk” (2Kor 1,21; Gal 3,13). Nem abban az értelemben, hogy az Úr bűnné és átokká vált, hisz ez lehetetlen, hanem abban az értelemben, hogy törvényszegéseinket magára vállalta, betegségeinket ő viselte (Iz 53,4; 1Jn 3,5). Teste olyan volt, mint a mienk, ugyanúgy élt, mint bármelyikünk, társunk lett a vándorlásban (zarándoklatban; vö. Lev 26,12). János teológiája sok hasonlóságot mutat Szt. Pál gondolataival: „... hanem kiüresítette önmagát, szolgai alakot vett fel, és hasonló lett az emberekhez, külsejét tekintve úgy jelent meg, mint egy ember (Fil 2,7).” Keleten is használatos a lesátorozás kifejezése, de az Ószövetség is így jelöli az Isten megjelenését az emberek között.

Noha egészen ember lett, élete mégis más volt, hiszen abban megmutatkozott az Atyával való egyedülálló kapcsolata (vö. Iz 42,6-8). Ez az egyedülálló, csak a Fiúnak járó kapcsolat (vö. Ez36,23b) látszott meg benne (δοξα - doxa), és ezt fedezte fel az evangélista és sokan

mások. Teljes volt örömmel: benne mutatkozott meg az Atyát megillető örömteli hála (ευχαριστια - eucharisztia), de nemcsak a Fiúé, hanem az egész világmindenség hála is benne volt teljes. Teljes volt igazsággal: nyíltság a valóság, az Atya létének megélésére és közlésére. A kegyelem és igazság szókapcsolat eredete visszanyúlik az Ószövetségbe. Ezekkel és ezekhez hasonló fogalmakkal írja körül a szent író Isten fenségét (Kiv 34,6): οικτιρμων, ελεηων, αληθινος. Ismeri ezt a szókapcsolatot a zoltárirodalom is (Zsolt 18; 116,2).

János hangsúlyozza, hogy a megtestesült Logosz a kegyelem forrása. Vagyis a megtestesülés által az ember és Isten között új viszony jön létre. Ugyanis Jézusban az ember felfedezi az embert Atyaként szerető Istent (Jézus az apa és fiú kapcsolat mintájára mutatta meg az emberiséget és az Isten közötti helyes kapcsolat módját).

Az egyházi tanítás hangsúlyozza, hogy a megtestesülésnek „nincs semmi köze az embernek öltöző istenek mitológiájához. Isten nem azért lesz emberré, hogy ne az legyen, aki, hanem épp azért, hogy azzá legyen, aki... hogy emberré legyen az emberért.” De nemcsak az ember kapta ajándékba létének beteljesedését Krisztusban, hanem az egész mindenség is, amennyiben a második isteni személy által lett a világ. „Így a megtestesült Ige árnyékában a világ újratemtvényedik a természetfölötti kegyelem mennyei szépségében Őáltala, aki maga Szépség.”

A soron következő versekben az evangélista már nem használja a Logosz szót, hanem megnevezi: Jézus Krisztus.

Stanco Attila

Olvasd a Bibliát, ezt a csodálatos ősi könyvet, amely azonfelül, hogy isteni kinyilatkoztatás, csodálatosan érdekes könyve a történelemnek, a költészetnek és az erkölcsnek.

Lord Robert Baden-Powell

A feleség a megváltás rendjében: a szeretet és az alárendeltség

*Amint én szerettelek benneteket, úgy szeressétek ti is egymást.
(Jn 13,34)*

Ezt kéri Jézus mindannyiunktól, elsőként a házastársaktól, akiknek hivatása a szeretet. Hangsúlyozzuk, hogy nem tanácsot, hanem parancsot ad. A szeretet elsősorban nem érzélem, hanem parancs. S bár gyönyörűsége megtapasztalni a szeretetet érzését, amely Isten legnagyobb ajándéka számunkra, ahhoz, hogy szeressünk, nem szükséges, hogy érezzük egész lényünk remegését. A szeretetnek megvannak a maga csúcsai és mélypontjai.

Szeresd...(Mt 22,37). A szeretet ajándék. Aki meghozza ezt a döntést, annak Isten örömet ad. A szeretet Isten, Isten a szeretet, s aki azt mondja, hogy szereti Istent, de nem szereti testvérét, feleségét, férjét, az hazudik (vö. 1Jn 4,20). Aki szeretetben van, Istenben van. Minden szerelmes megtapasztalja az istenit, Isten jelenlétét. Dönteni kell, elhatározni magunkat, hogy szeretünk. Azt hisszük, hogy ha nem érzünk semmit, nem szeretünk.

Istent is szeretjük, mégsem érzünk mindig heves szívdobogást, de lényünk legmélyén tudjuk, hogy neki adtuk magunkat, és szeretjük őt.

Ez az elhatározás alapvető, s az a nő, aki nem döntött teljesen a szeretet mellett, hűtlen a hivatásához. A nő hivatása a szeretet, a nő szeretetében van valami Isten szeretetéből.

„Szeretetünknek határtalanul kell sugározni” – mondta Fabiola királyné hatvanadik születésnapján. Tudom, mindnyájatokban rejtőzik egy titok és egy kincs, s arra vagytok hivatottak, hogy felfedezzétek...

Fedezzük fel először együtt ezt az értékes kincset, aminek meglepő és ritka sajátossága, hogy soha nem fogy ki. Mindannyian korlátlan képességgel rendelkezünk, hogy szeressünk, örüljünk és reméljünk. Ez a képesség igazi hatalom, amely növekedhet, és növekednie kell utolsó lehetőségünkig, feltéve, hogy használ-

juk és állandóan merítünk belőle. Mindannyian megtapasztalhatjuk, mit jelent szeretni. Nem csak azok felé kell irányulnia, akiktől gyengédséget, kedvességet kapunk. Szeretetünknek határtalanul kell sugároznia mindenki felé, függetlenül korától, bőre színétől, környezetétől, egészségi állapotától és a mi szimpátiánktól.

Erre persze megkérdezhetik: „Hogyan lehet mindenkit konkrét, igaz módon szeretni? Azt hiszem, ezer módja van a szeretetnek. Minél inkább felfedezzük ezt a csodálatos és lényeges művészetet, annál jobban megértjük, mit jelent szeretni: szolgálni, elfelejtve saját félelmeinket, először másokra gondolni, osztozni, szüntelenül örömet adni.

Kimeríthetetlen éltető forrást hordozunk magunkban, amit adhatunk, kaphatunk, függetlenül attól, hogy szegények vagy gazdagok, fiatalok vagy idősek, egészségesek vagy fogyatékosak vagyunk.

Ha megtapasztaljuk ezt a belső erőt, amely hatalmasabb, mint a fegyvereké és folytatódik a halál után is, akkor megragadtuk az élet értelmét. A misztérium lassanként megvilágosodik bennünk, és eláraszt az örömm.

A nő hivatása, hogy táplálja az örökmécsest, ő az otthon lelke. Amikor a férfi hazatér, jelenlétet, életet érez. Ha a nő hűtlen e feladatához, nem teremt otthon férje és gyermekei számára, nem teszi lehetővé, hogy az élet kibontakozzék, és ettől az egész társadalom szenvedni fog. A nő a szív.

Előfordulhat, hogy a férfit más iránt érzett vágy elszólítja otthonából. Ha a nő a végsőig hűséges és szerető marad, a házasság megmenekül. Ám ha a nő elveszíti a szeretetet, s a férfi hite és reménye nem veszi át a stafétát, a tűz kialszik. A nőnek mindig szeretnie kell, amíg a szeretet fel nem ébred a másik szívében; ez a hivatása.

Az Istennek szentelt nők, Krisztus jegyesei ugyanezt a valóságot élik

meg, de ez más módon ölt konkrét formát.

„Nem jó az embernek egyedül lennie (Ter 2,18)... Ezért a férfi elhagyja apját és anyját, és feleségéhez ragaszkodik (Ter 2,24).” Ahhoz, hogy férj legyen, a férfinak el kell hagynia apját, anyját, és megteremteti saját otthonát. A nő a férfi háza és Isten edénye.

A fizikai sík meghatározza a lelkit is: a nő teste befogadásra, gyengédségre, szeretetre rendelt. Benne a férj megleli boldogságát.

A házasság Isten akarata szerint a szeretet kézzelfogható, egyetemes jelle, amely jelzi egyháza iránti szeretetét. Krisztus élete odaadásáig szerette az egyházat. Amikor helyreállítja Isten és az emberek szövetségét, megújítja a férfi és a nő szövetségét is.

A bűnbeesés megbontotta a házaspár eredeti harmóniáját, de Krisztusban újra lehetségessé vált. Ne felejtjük el azonban, hogy ez az új szövetség a kereszt áldozata árán válik valóra. Isten kegyelme révén részt vehetünk benne, s így csatlakozunk a megváltáshoz.

CIGÁNYOK – EMBEREK – ISTEN GYERMEKEI

Egyre gyakrabban látjuk őket tereken, utcákon, piacokon, templomok udvarán, pályaudvarokon. A betonon vagy a földön kuporognak, előttük a földön műanyag fólia, rajta kis kupacokba rendezett árujuk. Fakanál, süttőpor, zokni, jobb esetben zöldségek, paprika, gyümölcsök vagy vágott virágok. Egyesek (be)áruznak, mások koldulnak (morzsákat), egy szóval élnek, éldegélnek, ahogy lehet. Igazán nem illenek bele az utcaképbe. Egyenruhások jönnek – cigányok mennek. Hová?

Cigányok. Alig tudunk valamit róluk. Az egész világon hangoztatott rossz mondatokat ismételtetjük: hangosak, ápolatlanok, messzire kerülnek a rendes munkát, tönkreteszik a szoba parkettáját, kilopják a bukszát a táskák fenekéről. Mondatok, gondolatok, előítéletek. Néha igazak, néha nem. Mondatok, amik egy keresztény számára nem jók semmire. Számukat nem tudjuk pontosan, viszont azt tapasztaljuk, hogy az általános is-

kolákba beíratott gyerekek nem elhanyagolható része belőlük tevődik össze. Sőt nagyobb városokban külön iskolájuk is van. Sajnos sokan nem végzik el a kötelező iskolákat, és csak töredékük szerez közép- vagy felsőfokú végzettséget. Holnaputánra felnőnek és együtt fognak élni gyermekeinkkel, rajtunk múlik: miként.

A számítógépes munkahelyek nem rájuk várnak, de a felvételi irodák sem. Nincs munka, mondják: számukra nincs. Előítélet? Az. Ma már nem versenyképesek a vályogtéglaikkal, a fateknőikkel, a faporos kályháikkal és az ázsiai kosarakkal. Lányukat korán férjhez adják, így azok nem tanulhatnak, a házasság után jönnek a gyerekek, és kezdődik minden elölről. A fiúk is a szüleik hagyományait követik, gyakran kerülnek az iskolát. A tanulást nem értékelik, hanem kényszernek érzik. Jövőképp helyett a napi túlélésre összpontosítanak. Befelé zárkóznak, önmagukba, elgettősodnak.

Ezer évvel ezelőtt a magyarság is idegen test volt Európa szívében. A beilleszkedés gyötrelmeit a mai napig is nyögjük. Nem volt más lehetőség. Nekik sincs. És nekik nem adatott egy Szent István király. A társadalom legmélyén élnek. Ez akkor is igaz, ha köreikben is kialakult egy tehetősebb réteg. Ők saját törvényeik szerint rendezik be életüket, és aszerint cselekszenek. Mások meg kölyökmaffiákat működtetnek, így az erőszak is felcseperedik.

Cigányok, Isten gyermekei. A Mennyei Atya elképesztő tehetséggel megáldott fiai, festőik, grafikusaik, íróik, műfordítóik, zenészeik beírták nevüket Európa kulturális és vallási életébe. Alig van viszont cigány lelkipásztor, tanárnő, orvos, ügyvéd, püspök, gármester vagy rendőrkapitány. Tanulniuk kell. Bármilyen megoldás jó, ami hasznos. Vannak egyházunkban is jó kezdeményezések, ezeket erősíteni és fejleszteni kell. Beszélő viszonyba kell kerülnünk velük. Nem várhatjuk meg azt az időt, amikor ez már lehetetlenné válik. Erre szólít fel Egyházunk októberi imaszándéka: „Hogy tudjuk értékelni azokat a kulturális és lelkeségi értékeket, amelyek a különféle nemzetiségi csoportok és vallási kisebbségek mindegyikében megtalálhatók.”

Ez az ország, Kárpátalja a hazájuk. Nincs mögöttük egy másik ország vagy Státustörvény. Együtt élünk, együtt kell élnünk. Nem szánalomból, humanizmusból kell végre valamit tennünk, hanem azért, mert Jézust szeretjük, és mert őket is megváltotta Urunk. A rossz mondatok helyett meg kellene ismernünk őket, mert amit ismerünk, azt tudjuk értékelni, együtt velük. Cigányok – emberek – Isten gyermekei tele jóval, rosszal, fájdalommal és szeretettel. Mondhatnák, ha ismernék József Attilát: „Emeljétek fel szíveinket. Azé, aki felemeli.” Sorsuk nem lehet politikai játékok tárgya. Sorsunkba a mi sorsunk is beleíródott. Egy jövőnk van, az örök élet reménye.

Németh Imre ofm

Medgyesi Károly

A Nap unokája

Volt egyszer, nem is messze, nem is régen, egy szegény ember.

Nem akármért volt szegény. Három olyan fiat nevelt, amilyet még senki.

Ügyességüket, okosságukat mindenki megcsodálta. Bátorságukat az oroszlán is megirigyelte volna.

Amikor a nagyobbik fiú legénysorba került, maga elé hívatta az apa.

– Tudod, hogy nem akármért neveltelek bátornak, ügyesnek, okosnak – mondta.

– Hogyne tudnám! – felelte a legény. – Nem is lehet apámnak olyan kívánsága, amit én ne tudnék teljesíteni. Ha akarja, elhozom azt a szál kolbászt, amit végnapig sem lehet megenni, mivel annak a vége a világ végénél is messzebb van egy rőffel. Vagy azt a ládikót, amiben benne van minden. Még király aranykanala is.

– Mondom, nem akármért neveltelek – intette le az apa. – Menj el a Naphoz, és kérd meg jószágos szívét, hogy küldje el az unokáját!

Megörült a legény. Mert úgy igaz, semmi nincs, ami ennél fontosabb lenne. S jobb feladatot nem kívánhatott magának.

Az apa ellátta a fiát mindenféle jó tanáccsal, hamuban sült pogácsával.

Elindult a legény, mindjárt nekivágott az úttalan útnak. Ment, ment, hegynek fel, völgynek le. Azt az ösvényt kereste, amely egyenest a fényességes Nap országába vezet. Ha megtalálja, már csak végig kell menni rajta. S már ott is van.

Nem kereste hiába. Amint elért a legmagasabb hegy lábához, ott volt az ösvény.

Könnyen ráismert. Kevesen taposták, s így másolt, mint a többi. Már a kezdet kezdetén olyan vékonyka volt, mint a kankalin szára.

Alig hetvennap járóföld után egészen eltűnt az ösvény. Mert ha akadt is valaki, aki odáig merészkedett, továbbmenni már semmiképp nem volt bátorsága.

Nem így ő. Éppen attól jött meg a bátorsága, hogy már odáig jutott. Hogy már nincs messze a céljától.

Így is volt. Addig ment, amíg elérkezett az útja végére.

Mert nincs olyan út, amelynek ne lenne vége. Annak sem, amit előtte még nem taposott senki.

Ott állt a Nap háza előtt, amely olyan volt, mint odahaza csőszé.

De a bíró is szívesen ellakott volna benne. Mert amennyivel nagyobb határon őrködött a gazdája,

mint a csősz, pont annyival volt nagyobb a háza is.

Lett volna bámulnivaló elég. De nem azért jött, hogy kívülről báméskodjon befelé.

Kinyitotta a kaput. Még csak a kisujja volt bévül a kapun, leolvadt arról a köröm. Visszakapta a kezét. Szerencse, hogy idejében észrevette a bajt. Mi lehet beljebb, ha már a kapunál ilyen meleg van? Odaolvadhatott volna mindenestől.

Tanakodott, hogy mit tegyen?

Amint töprengett, ott termett egy kis pacsirta. S kérdezte:

– Hol jársz erre, te legény, ahol még a madár sem jár?

Elmondta. A Nap házába szeretne bejutni.

A pacsirta meg sem várta a végét. Megígérte, hogy segit rajta.

Tehette. Egész nap együtt van az ég fejedelmével. Elkíséri mindenhova. Kering körülötte, és dicséri, dicséri énekével. S kinek ne tetszene, ha dicsérik? Így igen jóban vannak ők ketten egymással.

A pacsirta azt tanácsolta a legénynek, várja meg, míg pihenőre tér a sugarak atyja. Akkor baj nélkül bejuthat a házba. Mert amint a pihenője alatt kovács nem kalapál, pacsirta nem füttyül, úgy a Nap sem folytatja a maga mesterségét addig.

Egyet-kettőt keringett a levegőben, hogy killesse, mi történik a házban. Alig ment el, jött vissza. Indulhat a legény. A gazda éppen vacsorázik.

A pacsirta igazat mondott. A legény baj nélkül bejuttott a házba.

A gazda az asztalnál ült a családjával. A napfiak hangos szürcsöléssel kanalazták a levest. Az apa két akkora sziklát aprított a magáéba, hogy akármilyen hegy el sem bírta volna a hátán. S alig tette bele, máris úgy megpuhult, mint kalács a tejben. Ugyancsak forró lehetett.

Nem így a gazdának. Mérgezen rákiáltott a feleségére:

– Ej, asszony, hideg ez a leves!

No, annyi szent, nem a legjobbkor jött a legény. Rá is ripakodott a gazda, amint észrevette:

– Hát te, mi járatban vagy?

Tisztelettudóan felelte a legény:

– Arra kérném a gazduramat, küldjön az unokájával egy zsák világosságot s egy zsák meleget.

– Aztán minek, hé? – csattant fel a gazda.

– Igen kellene. Mert úgy igaz, kegyelmed még át sem lépi esténként a portánk küszöbét, máris jön az Éjanyó, és ellopja a világosságot.

– Az én világosságomat? – meresztette veres szemét vészesen a gazda.

A legény alig állta a tekintetét. De azért mondta:

– Igen. Még a szemünk sarkából is kilopja. S anynyit sem hagy, hogy egy fűszál megfürödhessen benne.

A gazda a kanalát is odavágta dühében:

– Becsapsz, ördögfattyá! Még nem láttam, hogy valaki egy makulányit is el merészelve lopni belőle! Pedig én mindent látok.

A legény nem hagyta magát. Elmondta, miként oson utána Éjanyó, és lopkodja össze a világosságot.

Bedugja fekete köpenye alá, és megvakítja. A házakat, a hegyeket, a völgyeket is és mindent. A meleget meg Télapó. S megfagyasztja. Letarol erdőt, mezőt, elúzi a dalos madarat. Hiába zárnak ajtót, ablakot, tesznek akármit. Átsurran mindenben. S még a párnájuk alól is kilopja a meleget.

– No, holnap megnézem, hogy igaz-e – felelte fenyegetően a sugarak atyja. – Lesbe állok.

Erre már megijedt a legény. Ha most nem tud megfelelni, méltán hiheti a gazda, hogy be akarta csapni. Így hát nincs más hátra, mint kereken kimondani az igazságot. Kihúzta magát, és bátran felelte:

– Kegyelmed mindent láthat. Nincs az a nagy üresség, amit be ne tölthetne, az a kicsi zug, amibe bele ne férne. Mindenhova elér, s mindenütt ott van. S mindent megtehet. Csak egyet nem. Hogy meglássa az éjszakát.

Megmondta, miért: „Úgy fél a sötétség a fénytől, mint bűnös az igazságtól.“ Tetszett-e a sugarak atyának vagy nem az igazság, nem tudni.

Hogy így a fejére olvasta a legény: van, amit ő sem tud megtenni. De megígérte, holnap, még kakasszót előtt küldi a két zsákot.

A legény megköszönte a jóságát.

Aztán ment haza. És jelentette, hogy a Nap teljesítette a kívánságukat. S akár virrad holnap, akár nem, küldi az unokáját a meleggel és világossággal.

A fényesség atyja úgy tett, ahogy ígérte. Másnap, meg sem várva az első kakasszót, felkeltette az unokáját. Megtöltötte vele a két zsákot, kioktatta, az-

tán útnak indította. De lelkére kötötte, szégyent ne hozzon a fejére.

Ment, ment a fiú illedelmesen. Szaporán szedte a lábát, és vitte a két zsákot, mert tudta, a napfiúknak szófogadóknak kell lenniük.

Útközben azért bele-belehempergett a harmatos fűbe. Náluk odahaza egy fia fűszál sincs. Harmat meg még annyi se. Át-átbujkált a lombokon, s még az ürgelyukba is bedugta az orrát. De aztán sietve folytatta az útját a zsákokkal. Nehogy szégyent hozzon Nagyapó becsületes fejére.

Amint Télapó háza felé közeledett, az egyik szolgáló észrevette.

Ment is mindjárt jelenteni a gazdájának.

A hétsinges szakállú éppen veszekedett Éjanyóval. Mert szomszédok voltak. Az egyik háza a világ egyik sarkán, a másiké meg a világ másik sarkán állott. Pont szemben egymással.

Télapó azt kiabálta át a szomszédos portára, látta, hogy Éjanyó megint a sugarak atyjával incselkedett. Bújócskát játszott vele. Bebújt a bokrok alá, és onnan kacsingatott rája.

Éjanyó meg azt vetette a jeges szakállú szemére, éjjel megint a legfehérebb ruhájában tetszelgett a Holdkisasszonynak. Kifújhatta az egész tüdejét, mégsem tudott sötétet csinálni emiatt.

De nyomban abba hagyták a civakodást, amint meghallották a veszedelmet. Mert ha a napfiú eljut az emberekhez, mehetnek mind a ketten koldulni.

Megtanácskozták, mit tegyenek, aztán Éjanyó hívta a legkisebbik tündérlányát. Mert úgy igaz, Éjanyónak gyönyörűséges tündérlánya van. Fekete a haja, fekete a szeme, és méz csepeg az ujjá hegyéről. Felöltöztette a leányt a legszebb ruhájába, szalagot kötött a hajába, aztán megparancsolta neki, menjen ki a keresztútra. S ha jön a napfiú, csalja el hozzájuk.

Amire a napfiú a keresztúthoz ért, leány már ott várta.

Megszéppent a fiú. Fekete haját, fekete szemét még sohasem látott. Úgy bámulta, a szája is tárva maradt. De nem mutatta, hogy meglepődött. S mikor az éjszemű azt kérdezte, hová megy, hetykén felelte:

– Mi közöd hozzá! Nem oda, ahová te!

A lányt jól kioktatta az anyja. Így vágott vissza:

– Bizony, hogy oda mégy. Mert én az emberekhez megyek.

– Te-ee ?? – fitymálódott a fiú. – Mi dolgod lenne ott?

– Még csak nekem van ott igazán dolgom! – kacagta a leány.

– Azért megyek, hogy beragasszam az emberek szemét mézzel. S bizony, hogy velem jössz! Mert ha másfelé mégy, ítéletnapig sem érsz oda. Akkor pedig szégyent hozol apád becsületes fejére.

Csak ezt ne mondta volna. A fiú máris indult vele. A lány meg csak vezette. Egyenest Éjanyó boszorkánybarlangjába.

A napfiú honnan is tudta volna, hogy merre jár. Amerre a fényes zsákkal ment, úgy eliskolt onnan a sötét, hogy nyoma sem maradt. Inkább hihette volna, hogy a világosság tündérlakában jár, mint az Éjszaka barlangjában.

A barlang közepén állt a kemence, rajta a nagy-nagy katlan, amelyben a sötétséget kotyvasztották. Felette meg a hétöblös kémény, amelyen a sötétséget kifújták a világra.

Amikor a kéményhez értek, a fekete szemű így szólt:

– Ugorj fel a tetejére, onnan már meglátod az embereket.

A napfiúnak hogyan tetszett volna, hogy megmutassa, milyen ügyes. Meglódította magát, és már fent is volt a kéményen mindenestől.

Éjanyó erre várt. A katlan már telis-tele volt sötétséggel, amit neki készített.

Aztán huss! – fújt egy nagyot, s az egész feketeéget kifújta a kéményen. Rá a napfiúra.

Olyan fekete lett szegény, az édesanyja sem ismert volna rá.

Prüszkölt, szemét dörzsölgette, s úgy kiabálta, hogy nem lát semmit.

Hogy látott volna, amikor megvakult?

Az éjszemű meg hívta, hogy elvezeti egy magasabb kéményhez.

Fogta a kezét és vezette, vezette. Téalapó barlangjába. A fiú meg követte. Honnan is tudta volna, hogy merre jár? Úgy futott előle a hideg, mintha puskából lőtték volna ki. S ahova lépett, még a virágok is kinyíltak arra az egy pillanatra.

De nem sokáig. Amint fent volt a kéményen, olyan hideget fújtak rá, hogy nyomban kővé dermedt.

Odalett vele együtt a meleg és a világosság is. Fényes lelkét megvakították, tüzes testét kővé fagyasztották. Aztán egy nagy hegyet gurítottak rá.

A szegény ember meg nyomban hívatta a középső

fiát. Mert hogyan tudta volna, hogy mi történt. Küldte a fiát, menjen és keresse meg napsugárfit. Mert ez az ő feladata.

Ment a legény. Mindjárt azt az utat kereste, ami a legsötétebb éjszakába vezet. Annak a végén van Éjanyó háza. Mert csakis ott érhet baj a napfiút.

Ment, ment, hegynek fel, völgynek le. Mindig az éjszaka irányába. Meg is találta az utat.

Nem volt könnyű járni azon. Már a kezdet kezdetén olyan sűrű volt rajta a sötétség, hogy a lábát is alig tudta emelni. Ragadt, mint az olvasztott szurok.

Bele is ragadt mind a két csizmája. Látni pedig semmit se látott. De annál többet hallott. Éjanyóék háromnapos dáridót csaptak, annak öröme, hogy elfogták napfiút. S a lármájuk messze elhallatszott.

Ment, ment, s egyszer csak ott állt Éjanyó háza előtt. Felkapaszkodott az ablakpárkányra, s amint kidörzsölte szeméből a sötétséget, már nemcsak hallott, hanem látott is. De még mit! Olyan csillogást, amelyet még senki. Téalapó előszedte kincstárának legszebb remekeit. Gyöngyöket, kristályokat, csodálatos ékszereket, amelyeket a leghíresebb mívészek készítettek.

A szolgálók is olyan csodálatos gyöngyökkel cicomáztak fel magukat, amelyet ember még nem látott.

Éjanyó is kitett magáért. Csapra verte legrégebb hordóit, amelyeket nagyanyjától örökölt. Olyan sűrű volt már abban a kotyvalék, hogy egyetlen gyűszűnyivel száz esztendőre éjszakába lehetne borítani a világot. S olyan kábító, hogy száz esztendőre el lehetne vele altatni az emberiséget.

Hamarosan megtudta, mi történt a napfiúval. Hisz másról sem beszéltek a mulatozók, mint arról, hogy milyen ügyesen elbántak vele.

Nem vesztegette az időt. Azonnal indult haza.

Othton nyomban elmondta apjának: a napfiút a meleggel, világossággal megvakították, kővé fagyasztották, s egy nagy hegyet gurítottak rá.

Az apa ekkor magához hívatta a harmadik fiát, s megparancsolta neki, hogy menjen és szabadítsa ki a hegyből a meleget és a világosságot.

Ez az ő dolga.

Ellátta a fiút jó tanáccsal, csákánnyal és pogácsával. S útnak indította.

Ment a fiú, ment. Egyenest a hegyhez. Meg sem állt odáig.

Amikor odaért, nekiakasztotta a csákányt, s addig püfölte, míg keresztül nem lyukasztotta. Az egész hegyet!

Mit mondjam tovább? Megtalálta, amit keresett. Ki is szabadította. És hazavitte. Azóta sem kell az embereknek fagyoskodni, vakoskodni. Van már, ami télen melegít, éjjel világít.

Hogy így igaz, mindenki tudja.

Velence reneszánsz festészete – II.

Tiziano, mint már ismeretes, Velence nem egyetlen nagy festője, de a város legnagyobb dicsősége lett. A festészetet színnek és fénynek tekintette, s tovább fejlesztette elődje, Giorgione költői tónusait: színnel rajzolt, és úgy hozta létre a formákat, hogy magát a színt itatta át fényvel, és ezzel újfajta testiséget adott alakjainak. Képein minden szín: az emberi test, a brokát, a táj, az égbolt és a legapróbb tárgy is.

A déli Alpokban, Cadoreban született, és – állítólag – 99 éves volt, amikor elragadta a járvány. Hosszú élete folyamán oly nagy hírnevet szerzett magának, hogy csak Michelangelo híre volt hozzá mérhető. Életének első krónikásai megilletődött tisztelettel mesélik, hogy még a nagy császár, V. Károly is abban a kitüntetésben részesítette a mestert, hogy egy alkalommal fölvette a földről a művész leejtett ecsetjét. A császár, az akkori világi hatalom legmagasabb rangú megtestesítője, jelképesen megalázkodott a géniusz méltósága előtt. Valóban, maga a művészet aratott itt győzelmet, hiszen Tiziano nem volt olyan univerzális tudós, mint Leonardo, sem pedig Michelangelóhoz mérhető kiemelkedő személyiség; még csak olyan vonzó egyéniség sem, mint Raffaello.

Tiziano sohasem zárta le az alak vagy tárgy formáját határozott vonal – mint ahogyan Raffaello –, hanem lágyan ment át egyik színből a másikba, a formát színfolttal és nem élesen megrajzolt kontúrral határolta körül.

Tiziano eredendően festő volt, és nem több, de kolorista festő, aki akkora csodákat művelt a festékekkel, mint Michelangelo a rajzkészségével. Egy alkalommal Michelangelo, meglátogatva Tizianót Rómában, így értékelte művészetét: „Ha Tizianónak a művészet és a rajztudás ugyanúgy a segítségére volna, mint a természet..., senki sem festhetne jobb képet nála, hiszen hallatlanul szép a lelke, és nagyon kecses és eleven a

stílusa.”

Tizianónak ez a fölényes készsége tette lehetővé, hogy fittyet hányjon a kompozíció időtlen idők óta tisztelt szabályainak, és pusztán a színekre támaszkodva megteremtse azt az egységet, amelyet képei szerkesztésével nyilvánvalóan megbontott. Nézzük például a Madonna szentekkel és a Pesaro család tagjaival c. képét. Elgondolhatjuk, milyen hatással lehetett kortársaira. Hallatlan merészségnek számított a Szent Születet elmozdítani a kép középpontjából,

és a két közbenjáró szentet – Szent Ferencet, akit stigmáiról, és Szent Pétert, akit a trónus lépcsőjére helyezett kulcsról ismerhetünk fel – a jelenet cselekvő részeseivé tenni, nem pedig szimmetrikus elrendezésben (mint Bellininél láthattuk) a trónus két oldalára állítani.

A képet egy velencei nemesember, Jacopo Pesaro rendelte a törökök fellett aratott győzelem emlékére, hálaadás céljából. Tiziano a győztest a Szűz előtt térdelve festette meg, egy török foglyot tartó fegyveres zászló-

Tiziano: Madonna szentekkel és a Pesaro család tagjaival

vivővel a háttérben. Szent Péter és a Szűz jóindulattal néznek le rá, míg a másik oldalon Szent Ferenc a gyermek Jézus figyelmét igyekszik a Pesaro család többi tagjára terelni, akik a kép sarkában térdepelnek. Az egész jelenet valamiféle nyitott udvarban játszódik, amelyből két óriási oszlop emelkedik a felhők közé. A felhőn két kis angyal tartja játékosan a keresztet. Tiziano kortársai először bizonytalannak, kiegyensúlyozatlannak ítélték az efféle képeket. Pedig a szokatlan kompozíció mindössze vidámbbá, élénkebbé teszi a képet, anélkül, hogy megbolygatná a harmóniát. Mindez azért sikerülhetett így, mivel Tiziano a fény, a levegő, a színek segítségével tette egységessé festményét, s mert Mária alakját elképesztő festészeti remeklésként egy meleg színekben pompázó közönséges zászlóval egyensúlyozta a kompozícióban.

Kortársai Tiziano arc képei miatt becsülték a leg többre. Igazán nem csoda, ha a világi hatalmasságok versengtek egymással a kegyért, hogy a mester megfestesse arcképüket. Pedig Tiziano nem volt hajlamos rá, hogy hízelgő hasonlóságú arcképeket fessen. Művei azt sugallták a megrendelőknek, hogy általuk ők maguk is halhatatlanok lesznek. És valóban, úgy érezzük, festményeinek alakjai élnek; ezt tapasztalhatjuk, ha megállunk például a III. Pál pápát ábrá-

Tiziano: Önarckép

Tiziano: III. Pál pápa Alessandro és Ottavio Farnese társaságában

zó, Nápolyban őrzött kép előtt. Az idős Szentatya egy fiatal rokonához Alessandro Farneséhez fordul, éppen tiszteletét akarja leróni, míg bátyja, Ottavio nyugodtan figyel bennünket. Tiziano minden bizonynyal jól ismerte és nagyra becsülte Raffaello képét, mely X. Leó pápát kardinálisai körében ábrázolja (mintegy 28 évvel korábban készült), ugyanakkor az is valószínű, hogy Tiziano túl akarta szárnyalni példaképét jellemzőerő tekintetében. Valóban, olyannyira meggyőző erejű, drámai e három személyiség találkozására, hogy az ember önkéntelenül is gondolataikat, érzelmeiket kezdi találgatni. A festmény befejezetlen maradt, mert a mester elutazott Rómából, hogy eleget tegyen V. Károly császár Németországba szólító hívásának.

Sok művészettörténész úgy véli, hogy Tiziano volt minden idők legnagyobb festője. Az elsők között viszont aligha lehet értékrendet felállítani, de az biztos, hogy egyike volt a legnagyobbaknak, akik valaha is éltek a földön. Leonardo a hangulat mestere volt, képeit az árnyék titokzatos ködével vonta be. Michelangelo a csodálatos és hatalmas formák teremtésével lett naggyá, Raffaello a tökéletes, mindent lezáró vonallal – Tiziano pedig addig ismeretlen fényt és gazdagságot adott a színeknek.

RM, Nagyszőlős